

What do you see,
Warm birds,
There,
From your perch
In the park?

It is evening,
~~at dusk~~

The sunset is a slab of orange
On the pallid cheeks
Of day.

It is autumn,
~~at dusk~~

Why do you stare so
At the bare trees
And the dead grass
And the little people?

~~at dusk~~
~~at dusk~~

It is night,
Warm birds,
And autumn,
~~at dusk~~

And the day
Is also dead.

(Hell Hole)

1st Nov 1915

E.O.

MĚSTSKÉ DIVADLO BRNO

EUGENE O'NEILL

smutek sluší elektře

mourning
becomes

electra

drama

PŘEKLAD

JAN GROSSMAN

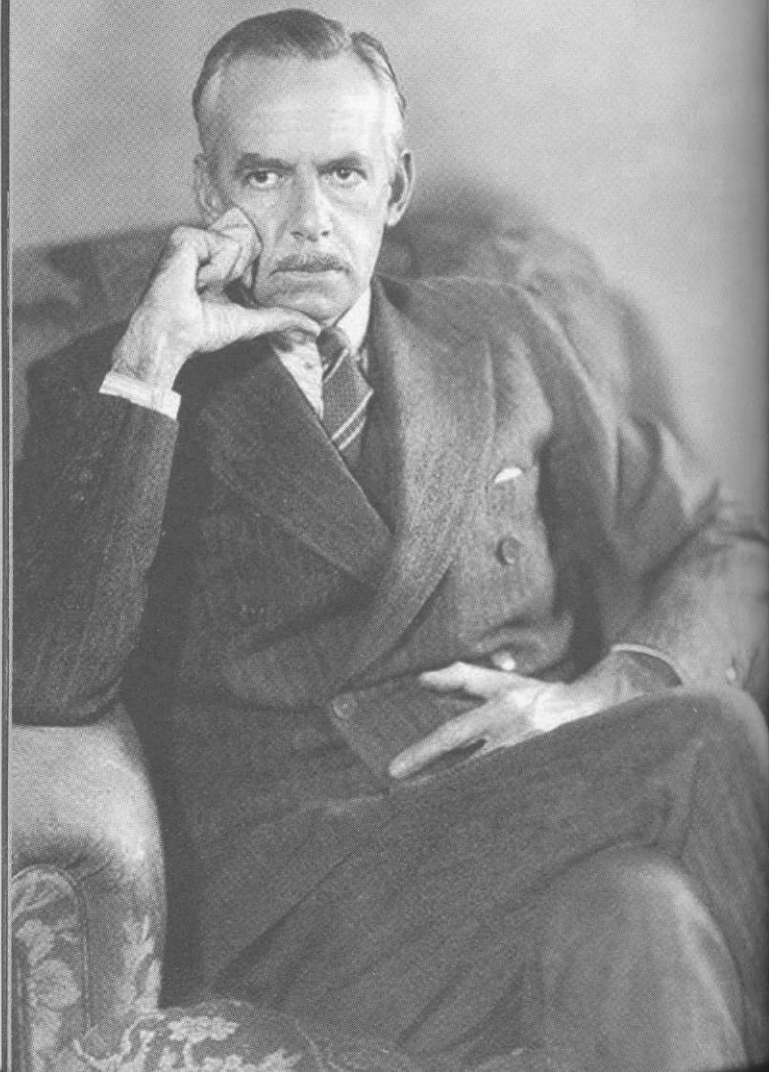
ADAPTACE

JANA KALIŠOVÁ & ZÁVIŠ

S PŘÍHLÉDNUTÍM K ÚPRAVĚ

MIROSLAVA MACHÁČKA

LEDEN - DUBEN 2002

DRAMATIS PERSONAE

EZRA MANNON
BRIGÁDNÍ GENERÁL

KRISTINA
JEHO ŽENA

LAVÍNIE
JEJICH DCERA

ORIN
JEJICH SYN

ADAM BRANT
NÁMOŘNÍ KAPITÁN

HAZEL NILESOVÁ

PETR NILES
JEJÍ BRATR

SETH BECKWITH
ČLOVĚK PRO VŠECKO

Tohle je Lavínie, jejich dcera. - *(Vesele)* Víníe, mám pro tebe prvotřídní novinky: je dobojováno. Na poště říkali, že tentokrát je to prý tutový! Generál Lee je nahromadě. A to znamená, že generál Mannon si může navlíknout civil. Slyšíš, Lavínie? Táta se ti vrátí domů.

LAVÍNIE *(chmurně)* Doufám. Je načase.

SETH *(významně)* Jo. To opravdu je.

LAVÍNIE *(ostře)* Jak to myslíš, Sethe!

SETH *(vyhýbavě)* Nijak - jako ty. *(Pauza)* Kdepak ses nám toulala - včera celej den?

LAVÍNIE *(zadržle)* Byla jsem navštívit Hazel a Petra.

SETH To jo. Já že jsem včera Petra potkal. Ptal se mě, jak se ti vede, že, prý tě dlouho neviděli.

LAVÍNIE *(zvolna připustí)* Byla jsem v New Yorku.

SETH To jo. Já si hned myslím, že budeš v New Yorku. *(Pauza. Pak s porozuměním)* Musíš to mít, holka, těžký. Taková hanba!

LAVÍNIE *(strne, odměřeně)* Nevím, na co narážíš!

SETH Jo. Dobře. Jak myslíš. *(Pauza)* Jedna věc mi leží na srdci - poslední dobou, třeba na tom nic není, ale - *(Pak rychle, protože vidí, že se někdo blíží)* Jdou sem Petr a Hazel. Řeknu ti to pak... *(Zmizí)*

LAVÍNIE Proč musí chodit zrovna teď?

(Vejdou Hazel a Petr Nilesovi.)

HAZEL Ahoj, Víníe, co je s tebou? Neviděli jsme tě už jak dlouho. Nebylas nemocná, že ne? Petr tu může chvilku zůstat, jestli nejsi proti, ale já přišla jen na skok: nevíš něco nového o Orinovi?

LAVÍNIE Nového nic. Poslední dopis jsem ti přece ukazovala.

HAZEL Ale to už je dlouho! A mně nenapsal celou věčnost! Určitě si tam někoho našel... *(Impulzivně)* Bože, jen doufám, že není raněný! Co myslíš, Víníe?

LAVÍNIE To určitě ne. Otec by dal vědět.

PETR Toseví. Neblázní, Hazel. Přijede co nevidět. Slyšelas poslední zprávy, ne, Víníe?

HAZEL Podepsali příměří! Petr už tam nemusí zpátky. To je přece úžasné!

PETR *(zubí se)* Nejvyšší čas. Měl jsem toho po krk!

HAZEL *(impulzivně)* Bože, já se na Orina tak těším! *(Zrozpacití, násilně se zasměje, políbí Lavínii)* Musím běžet. Mám sraz s Emilií. Buď na Petra hodná. On je taky hodný - když spí. A něco ti chce - už to nemůže vydržet!

PETR Jdi do háje!

HAZEL *(Odbíhá)* Celý se na to třese! Mějte se!

PETR Hrozně se trápí, že ji Orin nepíše. Co myslíš, má ji opravdu rád?

LAVÍNIE *(ztuhne, brskně)* Lásce já nerozumím. A ani nechci! *(Vášnivě)* Nesnáším ji!

PETR *(deprimován, ale pokouší se vtipkovat)* A jéje, jestli jsi takhle naložená, to bych se radši ani neptal - i když před rokem jsi řekla, že po válce se tě na to zeptat smím, no - a to teď je...
LAVÍNIE Říkám ne, Petře! Nemůžu se vdávat. Promiň.

PETR To nic. Třeba si to jednou rozmyslíš. Pokud ovšem nemáš ráda ji-něho-
LAVÍNIE Nesmysl.

PETR A co ten záhadný kapitán, co k vám chodí?

LAVÍNIE Snad si nemyslíš, že bych se zahazovala s takovým—

PETR Nevztekej se! Já jen říkám, co se povídá.

LAVÍNIE *(vážně)* Ani cítit ho nemůžu!

PETR To jsem rád, už jsem měl strach. - Tuhle jsem ho zahlídl - Někoho mi připomíná. Ale zaboha si nevzpomenou koho?

LAVÍNIE Nechce se mi o něm mluvit.

PETR Mně taky ne.

(Objeví se Kristina Mannonová. Nese náruč květin.)

KRISTINA Ale - Petr! Ani jsem si tě nevšimla.

PETR Dobrý den, paní Mannonová. *(Pauza)* Měl bych už asi jít.

LAVÍNIE *(aniž se k němu otočí, ochotně)* Sbohem, Petře.

PETR No - tak ahoj, Víníe. Nashledanou, paní Mannonová.

KRISTINA Na shledanou, Petře. *(Petr zmizí)* Zrovna mile se k němu nechováš, to ti řeknu - a je to tvůj jediný oddaný ctitel. *(Udělá několik kroků směrem k domu, pak se otočí - s nedbalostí, která je pečlivě promyšlena)* Mimochodem, abych nezapomněla, včera jsem v New Yorku náhodou potkala kapitána Branta. Prý tady dneska přebírá loď, a ptal se mě, jestli tě může navštívit. Řekla jsem, že ano - a aby zůstal na večeri. *(Aniž pohlédne na Lavínii, která na ni upře tvrdý pohled)* Nemáš radost, Lavínie?

LAVÍNIE Ty kytky jsi nathlala kvůli němu?

KRISTINA *(dokonale se ovládá)* Zdálo se mi, že ta naše hrobka potřebuje trochu projasnit.

(Salvy pevnostního děla)

LAVÍNIE Slyšíš? - Střílejí na počest vítězů!

KRISTINA Nejsem hluchá.

LAVÍNIE Otec bude brzy doma.

KRISTINA *(chladně)* Doufám a těším se. Zrovna jako ty. Jdu si na chvíli odpočinout. *(Míří ke schodům)*

LAVÍNIE Musím s tebou mluvit, matko - co nejdřív!

KRISTINA O čem?

LAVÍNIE To se dozvíš!

KRISTINA Ty se vším naděláš!

(Lavínie zahlédne Branta, který se právě objevil. Prudce se odvrátí a poodjede stranou. Kristina se ohlédně a upjatě mu jde vstříc)

BRANT Dobrý večer, paní Mannonová. *(Líbá ji ruku)*

KRISTINA *(odměřeně)* Kapitáne.

(Odchází do domu. Brant se náhle ohlédně a několik vteřin zamysleně pozoruje Lavínii, k níž se přikrádá Seth)

SETH Tenhle Brant - To o něm jsem chtěl s tebou prve mluvit.

LAVÍNIE O Brantovi? Něco o něm víš? *(Pak, jako by cítila, že musí zotázky smýt podezření, které v Sethovi jistě probudila)* To mě zajímá. Myslím, že se mi dvoří.

SETH Hm - to jo.

LAVÍNIE *(ostře)* Říkáš to, jako bys tomu nevěřil!

SETH Uvěřím tomu, čemu chceš, abych věřil. Stačí říct. Za těch šedesát let, co žiju s Mannony, jsem už leccemu uvěřil. - Nevšimla sis, že tenhle kapitán Brant někoho na pohled připomíná?

LAVÍNIE Ano, všimla. Ale koho?

SETH Přece tvého tatínka, ne?

LAVÍNIE Otce? Ne! Vyloučeno!

SETH Nejvíc mi ale připomíná Davida, bratra tvého dědečka. Víš ty vůbec něco o Davidu Mannonovi? Co odjel, nesmělo se jeho jméno tady ani vyslovit -

LAVÍNIE Slyšela jsem, že se spustil s nějakou francouzskou cuchtou...

SETH Jo. Byla z Kanady. Měli ji jako vychovatelku k dětem - A David si ji musel vzít, když ji přivedl do malé. Tvůj dědeček je pak oba vyhodil z domu...

LAVÍNIE Ano. Pochopitelně - udělali ostudu rodině. Dědeček kvůli nim zbouřil starý dům - a na jeho místě postavil tenhle nový. Nemohl žít tam, kde jeho bratr zneuctil rodinu. To všechno vím. Ale co má ten starý skandál společného -

SETH Počkej! Já myslím na to jejich dítě. Kluk to byl...

LAVÍNIE *(zděšená tvář prozrazuje, že začíná rozumět)* Ne!

SETH Kolik je tomu Brantovi roků, Vínie?

LAVÍNIE Asi šestatřicet.

SETH To jo. To by pasovalo. A ještě něco - to jeho jméno: Brant. Jeslipak víš, jak se jmenovala ta kanadská holka? Marie Brantomová. Třeba si to jméno zkrátil -

LAVÍNIE *(vybuchne)* Hloupost! Jmenoval by se přece Mannon -

SETH Asi měl důvod nefikat, že je Mannon, když tady zaklepal.

LAVÍNIE Ne, ne! Co mi to chceš namluvit?

SETH Nerozčiluj se, Vínie. Říkám jen, že je to všechno dost divný - A hele, že sem zrovna jde? *(Odkvapí pryč)*

(Z domu vychází kapitán Brant)

BRANT *(se uklání s přehnanou zdvořilostí)* Dobré odpoledne. Neruším? Dlouho jsem neměl příležitost být s vámi o samotě -

LAVÍNIE Co říkáte zprávám o příměří, pane kapitáne? Ted' už se otec brzy vrátí domů.

BRANT Jistě se na něj těšíte. Vaše paní matka říkala, jak jste si vždycky byli blízci.

LAVÍNIE To že říkala? *(Opravdově)* Ano. Nikoho nemám tak ráda jako tatínka - nikoho na světě.

BRANT *(ji bedlivě pozoruje, ale drží konverzační tón)* Ani matku?

LAVÍNIE Ani matku.

BRANT Hm - tak už to zřejmě bývá. Dcera vždycky tíhne k otci. Ale zrovna u vás bych čekal výjimku.

LAVÍNIE Proč?

BRANT V něčem se matce velmi podobáte. Třeba vaše vlasy -

LAVÍNIE *(drsně)* Každý ví, že jsem po tatínkovi.

BRANT *(vyveden z konceptu jejím tonem)* Jestli jsem se vás dotkl, slečno Lavínie, tak ne schválně, ujišťuji vás. Co je to dnes s vámi? - Třeba si jen lichotím, ale já myslel, že mě máte ráda. To už jste zapomněla na ten večer? Jak jsme se sami dva procházeli po pobřeží. Svítel měsíc...

LAVÍNIE *(chladně, tvrdě)* Matka vám tehdy řekla, že mě můžete líbat?

BRANT Jak to myslíte? *(Přičte to její naivitě, se smíchem)* Ale Lavínie, to jsem ji jako měl žádat o povolení?

LAVÍNIE A ne snad?

BRANT *(opět znejistí, ale snaží se to odbýt žertem)* Prosím, prosím, mě tak přísně nevychovávali. Měl, neměl, zkrátka nepožádal. Ale proto to nechtunalo o nic méně. *(Něco v její tváři ho přiměje, aby rychle změnil kurs)* Asi jsem tenkrát večer moc žvanil. A nudil rejdářskou dceru řečmi o moři a o plachetnicích.

LAVÍNIE *(vyprahle)* Pokud si pamatuju, opěvoval jste nahé domorodky z ostrovů v Tichomoří - objevily prý tajemství štěstí - nikdy neslyšely, že by láska mohla být hřích.

BRANT *(překvapen)* Tohle si pamatujete? *(Romanticky)* Ano! - tam je ráj na zemi! Kdo to na vlastní oči neviděl, těžko uvěří. Požehnané ostrovy - tak by se jim mělo říkat. Přál bych vám, abyste se tam jednou dostala jako já. Tam můžete zapomenout na špinavou touhu po majetku a moci.

LAVÍNIE A co na špinavou touhu - po lásce?

BRANT (*opět nejistý*) Proč to říkáte, Lavínie?

LAVÍNIE Jen tak. Myslela jsem - na vaše Požehnané ostrovy.

BRANT (*nejistě*) Aha. Aha.- (*Pak se k ní s pošetilou vytrvalostí přiblíží a ztiší hlas do milostného šepotu*) Ale teď, když vzpomínám na ty ostrovy, myslím vždycky na vás. Na ten večer - šla jste vedle mne - vítr vám cuchal vlasy a v očích se vám zrcadlil měsíc. (*Pokouší se vzít ji do náručí*)

LAVÍNIE (*s chladnou zběsilostí*) Nesahejte na mne! Lháří! Vy-! Ale co jiného než laciné romantické žvásty můžu čekat od syna mizerné kanadské služby.

BRANT (*omráčen*) Cože? Tak dost! Žádný Mannon ji urážet nebude - dokud já-

LAVÍNIE Tak je to pravda! Vy- Vy jste syn Marie Brantômové!

BRANT A co má být? Nemám se zač stydět!- A když tak jen za svou mizernou mannonovskou krev.- Tak proto už na sebe nenecháš šáhnout, co? Pro syna služby je tě škoda, co? Ale ze začátku ses na to celá třásla!

LAVÍNIE (*zuřivě*) To není pravda! Jen jsem to na vás hrála, abych se dozvěděla pravdu.

BRANT Pravdu? Tak já vám povím, co je pravda! Váš ctihodný dědeček - ten vzor morálky - mou matku taky zběsile miloval - zrovna jako jeho bratr David.

LAVÍNIE To je lež!

BRANT To je pravda! Zoufale na mého otce žárlil, chtěl se mu pomstít, a proto ho vyhnal a ukradl mu podíl na firmě.

LAVÍNIE Neukradl! Odkoupil ho!

BRANT Za desetinu ceny! A to věděl, že můj otec s matkou jsou na dně. Ty peníze dlouho nevydržely. Otec začal pít. Byl to zbabělec - jako všichni Mannonovi. Pro rodinu neudělal nic, jen se za nás čím dál více stydl. Jednou večer odešel do hospody, a už se nevrátil. Našli ho oběšeného.

LAVÍNIE (*se otřese hrůzou*) Ne!

BRANT (*krutě*) Jediná slušná věc, jakou kdy udělal.

LAVÍNIE Lžete! Žádný Mannon by nikdy - něco takového-

BRANT Ne? Podle vás to jsou samí lepší lidé! Jen poslouchajte a dovíte se o dalším z téhle vážené rodiny. Matka vydělávala šitím. Vedla mě přísně. Chtěla ze mě mít člověka na úrovni - jako byl on! Nepovedlo se, jak vidíte. V sedmnácti jsem utekl na moře - a pomalu zapomněl, že mám nějakou matku. Nechal jsem si jenom kus jejího jména. Mannon jsem se jmenovat nechťel. Před dvěma roky jsem se vrátil do New Yorku, a našel ji těsně před smrtí. Řekli mi, že když už nemohla chodit ani pracovat a nevěděla, kde jsem, zahodila poslední zbytek hrдостi a napsala vašemu otci, aby jí půjčil peníze. Ani jí neodpověděl. A já přišel pozdě. Umřela mi před očima.

(*S mstivou vášní*) Váš otec ji mohl zachránit - ale docela chladnokrevně ji nechal umřít! On, soudce Ezra Mannon! Má na svědomí vraždu!

LAVÍNIE (*zběsile*) Jak se opovažujete takhle mluvit o mém otci!

BRANT Přisahal jsem, že pomstím její smrt!

LAVÍNIE (*s pronikavým chladem*) A udělal jste to - sprostě a zbaběle - jako pravý syn služby!

BRANT Mlče!-

LAVÍNIE Ona vám k tomu dobře posloužila, co?

BRANT (*omráčen*) Kdo? Ona? Nevím, o čem mluvíte!

LAVÍNIE To brzy poznáte! A ona taky!

(*Otočí se k němu zády a prkenně vzpřímená odchází*)

BRANT (*nyní zoufale, groteskně se chytá milovnické manýry*) Lavínie! Přisahám, že jenom vy, nikdo jiný - že jenom na vás mi- (*Lavínie se otočí a umlčí Branta nenávidným pohledem. Zajde do domu*)

DRUHÝ OBRAZ

Pracovna Ezry Mannon.

LAVÍNIE Jak ses měla v New Yorku? Už je dědečkovi líp? Letos nějak moc postonává.

KRISTINA Ano. Mnohem líp. Vypadá to, že už brzy začne ordinovat.

LAVÍNIE Na koho se budeš vymlouvat potom?

KRISTINA (*zpozorní*) Prosím?

LAVÍNIE Já včera taky byla v New Yorku. (*Poněkud nesouvisle*) Ty tvoje výlety, něco jsem tušila, pořád ses vymlouvala na dědečka a jeho nemoc, bylo to podezřelé, a teď už vím, proč jsi tam jzdila: Viděla jsem tě s Brantem!

KRISTINA Řekla jsem ti přece, že jsme se náhodou potkali-

LAVÍNIE Bylas u něho v bytě!

KRISTINA Chtěl mi představit jednu známou - to byl její byt.

LAVÍNIE Mluvila jsem s domovnicí. Podle ní tam za Brantem chodíš pravidelně. Už celý rok!

KRISTINA (*zoufale*) Byla jsem tam poprvé! Přemluvil mě. Prosil, že se chce se mnou poradit - o tobě. A abych se za něj přimluvila u tvého otce—

LAVÍNIE (*zuřivě*) Jak můžeš takhle lhát?! Šla jsem až nahoru ke dveřím. Slyšela jsem, jak mu říkáš: Miluju tě, Adame! Všecko jsem slyšela. Jsi nestydatá! A zkažená! Pelešíš se jako děvka! Budu to opakovat, i když jsi moje matka!

KRISTINA (*vytočená*) Tak dobře! Miluju Adama Branta!!! Co s tím uděláš?!

LAVÍNIE To se nestydíš - říct to jen tak?! A co tatínek?! Jak jsi mu to mohla udělat? Jak jsi mohla, řekni, jak?!

KRISTINA (*pronikavě*) Kdybys musela spát s mužem, kterého nenávidíš - pochopila bys to!

LAVÍNIE (*se zhroutí*) Ne! To neřikej! Nebudu tě poslouchat!

KRISTINA (*ji chytne za ruku*) Budeš! Ted' s tebou mluvím jako žena, ne jako matka s dcerou: ten vztah mezi námi stejně nemá žádný smysl. Děvka - říkáš, že jsem děvka. Já si to o sobě myslím už dvacet let. Připadám si tak. Protože dvacet let spím s člověkem, kterého-

LAVÍNIE (*snaží se vytrhnout a zakrýt si uši*) Ne! Mlč! Pusť mě!

(*Vyškubne se jí a ustupuje před matkou s výrazem fyzického odporu. Pauza. Pak koktavě, přerývavě*)

LAVÍNIE Tak ty - ty jsi tatínka vždycky nenáviděla?

KRISTINA (*hoře*) Ne. Kdysi jsem ho měla ráda. Před svatbou. Znít to divně. Když vyšel z vojenské akademie - ta uniforma mu tolik slušela. Byl zamlklý, záhadný, romantický. Ale pak přišla svatební noc... manželství... hnus, nenávisť...

LAVÍNIE Hnus?! Tak já se narodila z hnusu?! Já to tušila - od malička jsem to cítila - když jsem za tebou přišla, a tys mě odstrkovala - ty sis mě nevšímala - tys mě nechtěla. Já tě nenávidím.

KRISTINA (*otřesená - ted' v obraně*) Moc jsem tě chtěla mít ráda. Je to nenormální, říkala jsem si, nemilovat vlastní dítě. Pořád jsi mi připomínala svatební noc... jeho tělo... Toho pocitu jsem se nedokázala zbavit.

LAVÍNIE (*pak náhle s divně zahořklou žárlivostí*) Ale Orina - toho jsi ráda měla... Proč?

KRISTINA Když jsem nosila Orina, otec válčil v Mexiku. Zapomněla jsem na něj. Orin se narodil, a bylo to moje dítě, jen moje, a proto jsem ho měla ráda. (*Hoře*) Jenže vy dva jste ho veštvali do války. Ty a otec! A on se nechal. (*S nenávisť*) Já vím, žeš mi to udělala naschvál, Lavínie.

LAVÍNIE Musel jít. Vyčítal by si to celý život!

KRISTINA Nežůstalo mi nic, jenom nenávisť. A touha po lásce. Tenkrát přišel Adam-

LAVÍNIE (*s uštěpačným opovržením*) Nemiluje tě! Jenom se chce pomstít tatínkovi. Víš, kdo to je?! Syn té sprosté služky, kterou vyhnali z našeho domu! **KRISTINA** (*skrývá leknutí - mrzivě*) Snad sis nemyslela, že mi tím vyrazíš dech?! Řekl mi to hned na začátku. - Přешla bys laskavě k věci? Předpokládám, že to otcí vyklopíš hned mezi dveřmi.

LAVÍNIE Ne. Leda bys mě k tomu dohnala. Nedělám to kvůli tobě, ale kvůli tatínkovi. Nebylo mu poslední dobou dobře. Neřeknu nic, jestli se s Brantem definitivně rozejdeš.

KRISTINA (*hledí upřeně na dceru, pak se suše zasměje*) Ty pokrytče! Chtěla jsi Adama pro sebe!

LAVÍNIE To není pravda!

KRISTINA A protožeš ho nedostala, tak ho chceš vzít aspoň mně!

LAVÍNIE Uděláš, co jsem ti řekla, nebo ne? Odpověz!

KRISTINA A když řeknu ne?! Když s Adamem odejdu?!

LAVÍNIE Tatínek se s tebou nikdy nerozvede. A kromě toho, víš, jaký má vliv. Dostane Branta na černou listinu, zbaví ho místa kapitána, a on jiné nesežene. Budeš mu viset na krku jako balvan. Nezapomeň, že je o hodně mladší než ty. On bude pořád ještě stát za to, a ty už budeš stará.

KRISTINA Ty mrcho! (*Ovládne se, chladně*) Dobře. Ať je po tvém. Dneska večer se s ním vidím naposled. Spokojená?

LAVÍNIE (*podezřívá ji pozoruje*) Nějak lehce se ho vzdáváš.

KRISTINA Tešila ses, že uvidíš, jak trpím? Ne, miláčku. Tuhle radost ti nikdy nedopřeju.

LAVÍNIE Kdybych já někoho milovala-

KRISTINA (*uštěpačně*) Kdyby! Řekla bych, že ho miluješ - pokud toho jsi vůbec schopna. (*Náhle zahoří žárlivostí*) Ale nepleť se - s tebou jenom flirtoval. Navedla jsem ho, abys nás nepodezírala.

LAVÍNIE (*zběsile*) Já věděla, že se přetvařuje! Vždycky mi byl protivný! (*Kristina se na ni posměšně dívá, pak se otočí a chce jít*) Nemysli si, že mě doběhneš! Budu tě hlídat na každém kroku. A nejen já. Napsala jsem tatínkovi a Orinovi...

KRISTINA (*se lekne*) O Adamovi?

LAVÍNIE Jen tolik, aby tě začali trochu podezírat. Že k nám chodil nějaký kapitán Brant a že z toho byly lepy.

KRISTINA Myslíš, že mě máš v hrsti?! (*Nezkrotí vztek - výhrůžně*) Nezahrávej si, Lavínie! Bude to tvoje vina, jestli-

LAVÍNIE Jestli co?

KRISTINA Nic. Jestli uteču s Adamem. Ale to já neudělám. Dobře víš, že nemůžu dělat nic - než tě poslechnout.

LAVÍNIE Nejde o to, abys mě poslechla. Jde o tvou povinnost k otcí. - Chci, aby okamžitě zmizel! Rozumělas?

(*Otočí se k matce zády a odchází. Kristina se za ní dívá. Pak, jako by se s definitivní platností rozhodla, odtrhne kus papíru a napíše na něj dvě slova. Zastrčí papír do rukávu. Zavolá*)

KRISTINA Adame! (*Objeví se Brant*)

BRANT Ona to ví, že ano?

KRISTINA Ví. Včera nás špehovala. A taky přišla na to, kdo jsi, Adame. - Neměla jsem tě sem vodit. Vidáli jsme se v New Yorku, a to mi mělo stačit.

BRANT Musíme se rozhodnout, co dál. Se skrýváním je konec; a jsem, namouduši, rád. Na to já nemám žaludek.

KRISTINA Všechno je moje vina.

BRANT Počkám si na něho a řeknu mu to sám...

KRISTINA Přinesla jsem ti jenom neštěstí...

BRANT Hned, jak přijde. Od Lavínie se nesmí nic dozvědět, tu radost jí neudělám...

KRISTINA Všechno ti vynahradím...

BRANT Panebože! Ten se bude tvářit, až uslyší, že miluješ syna Marie Brantómové! A pak si tě odvedu. Věřte!

KRISTINA Nikdy se nerozvede!

BRANT A kdyby mě chtěl zadržet-

KRISTINA Tak co? Co bys udělal?

BRANT Ať zůstane naživu, kdo bude lepší!

KRISTINA A pak? Pověsí tě jako vraha. A co já? Musela bych se taky zabít!

BRANT Odvedu si tě na svou loď!

KRISTINA Neodvedeš!- Proboha, Adame, přestaň chvíli myslet na tu svou pitomou pomstu a probuď se! Žádná loď nebude! Postará se, aby tě zbavili velení. A jinde tě jako kapitána nevezmou! Zničím ti život! Začneš mě nenávidět!

BRANT To není pravda, a ty to dobře víš!

KRISTINA Ráda bych věřila, Adame. Jenže já brzy zestárnu. Čas pracuji proti mně, a já se ho bojím.

BRANT Nač myslíš, Kristino?

KRISTINA *(Náhle změní tón)* Pořád jsem se modlila, aby ho tam zabili. To bychom se teď mohli vzít. Přinesla bych ti svůj podíl na firmě. Bylo by to spravedlivé. Ukradli ti ho. Byl bys nezávislý, moh by sis koupit vlastní loď. *(Zvolna)* Jenže - Ezra žije.

BRANT Na co myslíš, Kristino?

KRISTINA Pořád na totéž - od okamžiku, kdy jsem si uvědomila, že se asi vrátí. Je to jediná možnost. Nevydržela bych ho dlouho podvádět. A teď, když Lavínie- *(Čím dál překotněji)* Stěžoval si v dopisech, že ho zlobí srdce. *(Vytáhne z rukávu lístek papíru)* Zítرا pluješ do Bostonu, vid?

BRANT *(mechanicky vezme papír, tupě)* Ano.

KRISTINA Tohle mi tam obstaraj. A pošli mi to. Budu dávat pozor, nikdo se nedozví, že vůbec něco přišlo.

BRANT Ale jak to chceš - aby - podezření?

KRISTINA Bere prášky. Dostane prášky. Nic se neboj. Všechno jsem promyslela.

BRANT Ale - Lavínie...

KRISTINA Už teď má strach o jeho srdce.

BRANT Taky Orin se vrátí...

KRISTINA Orin uvěří všemu, co chci. A pokud jde o lidi, ani ve snu je nenapadne, že by něco takového bylo u Mannonů možné. Řeknou si - to vzrušení z návratu domů -

BRANT *(chraptivě)* Ale jed! To dělají zbabělci!

KRISTINA *(s divokým opovržením, chce Branta popíchnout)* Říkal jsi, že ho chceš zabít?!

BRANT Ano. Ale dal bych mu šanci!

KRISTINA On dal tvé matce šanci?!

BRANT *(vyburcován)* To nedal!

KRISTINA Tak co si najednou děláš problémy s jeho smrtí? Poprvé máš dokázat, jak mě máš rád, a chováš se zbaběle - zrovna jako tvůj otec! Jsi stejný slaboch!

BRANT Kristino! Kdybys nebyla ženská -

KRISTINA *(vášnivě)* A že mi vleze zpátky do postele - na to jsi nepomyslel?

BRANT *(zuřivě)* Mlč! Udělám, co chceš! A ty to víš. *(Strčí si papír do kapsy, změněným tónem)* Máš pravdu. Jsem blázen: co je mi do toho, jak skončí Ezra Mannon! Ať jde k čertu!

KRISTINA Takhle tě mám ráda! Čekej na lodi. Přijedu za tebou. - *(Pak naléhavě)* A teď jdi! *(Postrkuje ho pryč)* Běž! Nechci, aby tě tu Lavínie potkala! Je na tobě vidět, co si myslíš. *(Brant odejde. Kristina se za ním dívá, v zlověstném vytržení)* Ted' už mi nemůžeš nikdy utéct, Adame - ani až budu stará a ošklivá. *(Pevnostní dělo střílí v pravidelných intervalech. Kristina se dívá za Brantem. Pak rychle odejde)*

TŘETÍ OBRAZ

Před domem Mannonů. O týden později, devět hodin večer. Lavínie sedí před domem. Přibližuje se Sethův třaslavý barytón.

SETH Ach, Shenandoah, chci k tobě zpátky, daleká řeka má! *(Seth je trochu opilý. Když zahlédne Lavínii, zarazí se)*

LAVÍNIE To už je tenhle týden podruhé, co jsem tě nacytala takhle...

SETH Já jen dělám, co můžu, abych splnil svou vlasteneckou povinnost, Víníe. Pil jsem na oslavu vítězství, dneska piju na smutek, že zastřelili prezidenta. V divadle - já to nechápu. A to ještě musím oslavovat, až se vrátí domů generál Ezra Mannon s tvým bratrem.

LAVÍNIE Možná přijede dneska.

SETH Kruci - s tím jsem nepočítal.

LAVÍNIE To je vidět. Kdyby tě přistihl v tomhle stavu-

SETH *(tiše)* Zjistila jsi něco o tom Brantovi?

LAVÍNIE Ano. O nějakém příbuzenství nemůže být řeč. Byl to jen tvůj bláznivý nápad.

SETH *(s pochopením)* Nó, když to chceš mít takhle, necháme to takhle. *(Pauza)*

LAVÍNIE *(tiše)* Sethe - jaká byla ta Brantová.

SETH Jako Marie? Holka jako rtuť, rozpustilá a pořád si zpívala. Taková divoká, nespoutaná. A pěkná byla, moc pěkná. Jo, Marie, ta se musela líbit každému. I tvému tatínkovi. Toseví, byl tenkrát ještě kluk, ale zabouchnul se do ní taky, jak už to v tom věku chodí. Jeho matka na něj byla metr, ale Marie - ta ho obskakovala a pořád hýčkala.

LAVÍNIE Tatínek taky?

SETH Jo. Jenže když na ni prasklo, že je milenkou strýčka Davida, začal ji nenávidět, víc jak všichni dohromady.

LAVÍNIE Žvaníš! Pořádne jsi přebíral. Jdi se z toho vyspat.

SETH *(s pochopením)* Tak jo.

LAVÍNIE *(spíš k sobě)* Všecko je to tak zvláštní! Až z toho mám strach.

SETH *(zahlédne vycházející Kristinu)* Pst!- Tak já klušu! *(Odejde)*

(Přichází Kristina. Lavínie nedá znát, že ví o její přítomnosti.)

KRISTINA Co tu strašíš - při měsíčku? Vyhlížíš prince? Neříkej, že jaro leze i na puritánské panny. Krása je přece ohavná a láska je zvrhlost.

(Zasměje se) Proč si nevezmeš Petra. Nebo chceš zůstat na ocet?

LAVÍNIE *(tiše)* Takhle se mě nezbavíš, s tím nepočítej. Nebudu se vdávat. Mám svou povinnost k otci.

KRISTINA Povinnost! O ničem jiném se v tomhle domě nemluví! Já jsem svoje povinnosti plnila celé roky, to mi neupřeš.

LAVÍNIE A budeš je plnit zas.

KRISTINA *(trhne sebou, chladně)* Ano. Já vím. *(Po pauze)* Kdy myslíš, že se otec objeví? Chceš se sejít s Adamem a nevíš jak? Radši se o to nepokoušej.

KRISTINA Tak hloupá nejsem. Musím se připravit. Záleží ti přece na tom, abych před otcem hrála svou roli dobře.

LAVÍNIE Může tu být dneska, zítra, pozítří, nevíš.

KRISTINA Dneska? *(Posměšně)* Tak to je ten milenec, kterého vyhlížíš při měsíčku?! Ale večerní vlak už dávno přijel.

LAVÍNIE *(vzrušeně vyskočí)* Tamhle někdo jde!

(Vejde Ezra Mannon. Chvilí stojí ve stínu jako v pozoru a hledí na svůj dům, manželku a dceru. Výsoký, šlachovitý padesátník v uniformě brigádního generála) Kdo je to?

MANNON Já.

LAVÍNIE Táto! Tatínku! *(Běží k němu, pověsí se mu na krk, pláče)* Tatínku!

MANNON No, no! Co jsem tě učil: nikdy neplakat!

LAVÍNIE Promiň, tatínku.

KRISTINA Už jsme si říkaly, Ezro, že dneska nepřijedeš.

MANNON *(jde vstříc Kristině)* Jsem rád, že tě vidím, Kristino. Vypadáš dobře. Změnila ses - zkrásněla. Ale tys byla vždycky krásná.

KRISTINA *(nutí se do lehkého tónu)* Poklony od vlastního manžela! Kde se to v tobě bere, Ezro? Musíš být hrozně unavený. Pojd' se na chvíli posadit.

LAVÍNIE Ne, ne. Je tu vlhko. A tatínek má jistě hlad. *(Bere ho za ruku)* Pojd', připravím ti něco k jídlu.

MANNON Děkuji. Radši si tady chvilku vydechnu.

(Všichni se posadí)

KRISTINA Kde je Orin? Proč nepřišel s tebou?

MANNON *(zaváhá, pak brskně)* Byl raněn.

LAVÍNIE Raněn?

KRISTINA *(více s hořkostí než se žalem)* Já to věděla! Já to věděla, hned jak jste ho donutili, aby šel do té vaší války! *(Napjatě)* Zabili ho. Orin je mrtvý, vid'?

LAVÍNIE Tatínku, že to není pravda!

MANNON Ovšemže ne. Kdyby mě matka nechala domluvit, *(s hrdým zadostiučiněním)* slyšela by, že jsem z jejího chlapce udělal pořádného chlapa. Zachoval se jako hrdina.

KRISTINA Co je s Orinem?

MANNON Co je s Orinem? Nic vážného - jenom takové škrábnutí. Na hlavě. Jenže ten otřes vyvolal zápal mozkových blan. Ted' už je z toho venku.

KRISTINA A kdy ho pustí domů?

MANNON Brzy. Doktoři doporučili ještě pár dní klidu. Je pořád zesláblý. Dlouho nebyl při smyslech. Blouznil jako děcko. Zřejmě se mu zdálo, že je u tebe. Pořád mluvil s »maminkou«.

KRISTINA *(prudce vzdychne)*

LAVÍNIE *(soucinně, ale se špetkou pohrdání)* Chudinka malá!

MANNON Nerad bych, Kristino, abys ho rozmazlovala, až se vrátí.

KRISTINA Neměj strach. To už je pryč-

LAVÍNIE A co srdce, tatínku?

MANNON Tluče. Jako každé jiné. Není to nic vážného.

LAVÍNIE Nezlehčuješ to, abych si nedělala starosti, že ne?

MANNON Kdybys viděla to, co já za ty čtyři roky, přestala bys ses smrti bát. *(Náhle vstane, brskně)* Rozhodně jsem nepřišel domů umřít. Stačí se vyvarovat starostí, námahy a vzrušení - říkali doktoři.

KRISTINA Vypadáš unaveně, Ezro. Měl bys jít do postele!

MANNON Ano, to chci - a brzy.

LAVÍNIE (která je žárlivě sledovala, žvatlavě) Ne, ještě ne, tatínku! Prosím! Vždyť jsi sotva přišel. (Zaútočí na matku) Jak můžeš tatínkovi říct, že vypadá unaveně! Vypadá skvěle! (Pak k otci s pomstychtivým pohledem na matku) Ani jsme si nepovídali. A máme pro tebe takových novinek. Třeba o kapitánu Brantovi.

MANNON Víně mi psala, že ti dělal společnost. Brant - jakživ jsem o něm neslyšel. Co tu vlastně chtěl?

KRISTINA (lehce, usměvavě) Na to se musíš zeptat Lavínie. Je to její nejnovější citel.

LAVÍNIE (vyrazí ji to dech) Můj!?

MANNON (ted' žárí na Lavínii) O tom jste se, slečno, ve svých dopisech nezmínila!

LAVÍNIE Jenom jednou jsem se s ním šla projít - a to jsem ještě nevěděla. **MANNON** Co?

LAVÍNIE Že se honí za každou sukni.

MANNON Vybraná společnost-

LAVÍNIE Dokonce si snad myslel, že s ním matka flirtuje. Proto jsem ti psala. Znáš ty místní drbny...

KRISTINA (chladně) Doporučovala bych diskusi na toto téma odložit, až budeme sami, Ezro - co říkáš? Od Lavínie je to krajně bezohledné, obtěžovat tě takovými hloupostmi, sotva se vrátíš. (K Lavínii) Buď tak laskavá a nech nás o samotě.

LAVÍNIE Nenechám.

MANNON (ostře) Přestaňte! Doufal jsem, že už jste z toho vyrostly. Nebudu to trpět.

LAVÍNIE (poslušně) Ano, tatínku.

MANNON Nejvyšší čas jít spát, Víně.

LAVÍNIE Ano, tatínku. (Jde k němu a políbí ho, vzrušeně) Já jsem tak ráda, že jsi tady.-

MANNON (hladí ji po vlasech - s drsnou něhou) Ano, holčičko moje malá- (Pak si všimne Kristinina pohrdavého pohledu - odstrčí Lavínii, břitce) A ted' odchod!

LAVÍNIE (odchází, aniž pohlédne na matku, pak se ještě obrátí) Ale jak ti řekli doktoři: žádné starosti, žádná námaha, žádné vzrušení! Neboj, tatínku. Dám na tebe pozor. (Odejde. Mannon nervózně přechází sem a tam)

KRISTINA (s odzbrojující prostotou) A ted' mi laskavě řekni, z čeho mě podezíráš?

MANNON Já že tě-?

KRISTINA Mám dvě dospělé děti. Je proto absurdní předhazovat mi, že koketuju s nějakým hloupým námořníkem. Na to jsem už stará, nemyslíš?

MANNON (udělá to na něho dojem, smířlivě) Nikdo ti nic nepředhazuje. Ale je nerozumné, dávat příležitost k pomlouvám.- Rád bych slyšel, jak se ten člověk sem vůbec-

KRISTINA To ti mileráda vysvětlím. Poznala jsem ho u otce v New Yorku. Táta si ho bůhvíproč oblíbil, a když k nám pak přišel, nemohla jsem ho přece vyhodit, to uznáš. A že nás pomlouvali - to je nesmysl! Říkalo se jen, že chodí za Lavínii.

MANNON Měla jsi mu rovnou říct, že o něj nikdo nestojí. To byla tvoje povinnost!

KRISTINA Nosil mi zprávy o otci. Psala jsem ti, že poslední dobou byl na tom špatně se zdravím. Nedovedeš si představit, v jakém napětí jsem tady žila: co je s tatínkem, co s Orinem - a co je s tebou.-

MANNON (neohrabaně) Odpusť, Kristino. (s drsným humorem) Bála ses, že mě tam odprásknou, co? (Pauza. Mannon se na ni upřeně dívá, okouzlen a vzrušen, konečně vyhrkne) Chybělas mi, Kristino! (Nakloní se k ní a dotkne se jejích vlasů) Jsi krásná! Krásnější než dřív. Připadám si vedle tebe jako stařec.- Ty tvoje vlasy-

KRISTINA (ucukne) Ne! Nech mě! - Promiň, Ezro. (Opře se a zavře oči) Jsem dneska - nějak nervózní. Jsem unavená.

MANNON A já tě hned první večer musím otrávenovat s nějakým kapitánem. Takové hlouposti! Ale přiznávám - trochu jsem žáril. (Nakloní se nad ní)

KRISTINA Co se tak na mne díváš?

MANNON (jako by chtěl ze sebe něco shodit) Nemůžu si zvyknout, že jsem doma. Je tu takové ticho... (Kristina otevře oči) Ne, nech je zavřené. Tak se mi líp povídá. Vždycky se mi špatně mluvilo - když ses na mě dívala...

KRISTINA (s očima zavřenými, napjatě) Ne, Ezro, neříkej nic.

MANNON V jednom směru mi válka hodně dala. Víš, smrt tam byla tak běžná, neznamenala vůbec nic. Nikoho už nezajímala. Často jsem to viděl - obilné zdi - pocákané krví, a ta krev neměla větší cenu než splašky. Viděl jsem - hromady mrtvol, a byly to jen odpadky, které se musely odklidit.

KRISTINA (aniž otevře oči) Proč mluvíš o smrti?

MANNON Něco ve mně povolilo, a já začal myslet na život? Zvláštní, co? Smrt mě naučila uvažovat o životě. A předtím mě život vedl jenom k myšlenkám na smrt. To když jsme neděli co neděli chodívali do bílých modliteben a tam slavnostně rozjímali o smrti. Život bylo umírání. A ted' najednou mi ty bílé modlitebny připadaly nesmyslné a celý ten velebný humbuk nad smrtí směšný!

KRISTINA *(otevře oči a zírá na něj zděšeně)* Co mají ty řeči o smrti společného se mnou?

MANNON Zavři oči, a poslouchej. Celé noci jsem přemýšlel o svém životě - i o tvém. Že třeba za minutu může být po mně, to mi bylo jedno; ale že mě zabijí jako tvého muže - rozumíš - to mi připadalo divné a nespravedlivé - jako by mělo umřít něco, co vlastně nikdy nežilo. Došlo mi, že v manželství mezi námi stála od počátku jakási přehrada - nějaká zeď, za kterou jsme se jeden před druhým schovávali. Ale proč, na to jsem už nepřišel.

KRISTINA Nevím, o čem mluvíš.

MANNON Nemáš mě ráda. Ta zeď existuje. Nezapírej, Kristino! - Možná dokonce, žeš mě neměla nikdy ráda. Už před válkou v Mexiku jsem cítil, že mě nemůže vystát. Proto jsem do ní šel. Třeba padnu, říkal jsem si. A ty sis to třeba myslela taky.

KRISTINA Proč - proč - takhle mluvíš?

MANNON *(naléhavě)* Myslela sis to, Kristino?

KRISTINA *(zajímavě)* Ne, ne - já přece - nech toho, Ezro.

MANNON Když jsem se vrátil, žilas jen pro Orina. Já jako bych pro tebe ani neexistoval. Tehdy jsem si umínil, že musím něco dokázat. - Lidí o mně říkají: »Ezra - ten se vyzná!« Těch prachů, co nadělal! Rejdař, Soudce, starosta, generál - to je kariéra! Ale v čem se vlastně vyznám? V lásce ne. O co mi v životě šlo nejvíc, to nemám. *(Upřeně se na ni dívá, pak prosebně)* Ale než jsme se vzali, mělas mě přece ráda. To nemůžeš popřít!

KRISTINA *(zoufale)* Já nic nepopírám!

MANNON *(se vzdává důstojně jako velitel beznadějně přesile)* Tak dobře! Vrátil jsem se domů, abych se ti vzdal - se vším, co je ve mně. Miluju tě. Miloval jsem tě před svatbou, miloval jsem tě celá ta léta po ní a miluju tě i teď.

KRISTINA Prosím tě, Ezro!

MANNON *(popadne ji za ruku)* Máme před sebou dobrých dvacet let života. Můžeme se sebrat, nechat děti, a odjet spolu na druhý konec světa - kde bychom mohli být chvíli sami. Změnil jsem se, Kristino, uvidíš. Chci začít žít! Snad bys mě teď mohla mít ráda. Musím tě donutit, abys mě milovala!

KRISTINA *(se mu vytrhne)* Proboha tě prosím, mlč! Přestaň! *(pak úsečně)* Už je pozdě.

MANNON *(těžce zasažen - mechanicky se podívá na hodinky)* Ano. 11 hodin, 6 minut. Čas jít spát. *(Hořce)* Ty mi říkáš, abych mlčel?! Bože, není to k smíchu?!

KRISTINA *(se ovládla, vezme ho za ruku)* Slova nejsou k ničemu - tak jsem to myslela. Jakápak přehrada. Mám tě ráda.

MANNON *(popadne ji za ramena a hledí jí do tváře)* Kristino! Kdybych tak tomu mohl věřit... Ale - mám strach! *(Kristina ho políbí, Mannon ji divoce stiskne.)* Kristino!

(Za nimi vstoupí Lavínie, přes noční košili má černý župan)

MANNON *(popuzen)* Myslel jsem, že už dávno spíte, slečno!

LAVÍNIE Nemohla jsem usnout. Trošku se projdu, venku je hezky.

KRISTINA Jdeme si lehnout. Tatínek je unavený.

(Odvádí Mannonu za ruku)

MANNON Na procházky teď není vhodná doba. Ať jsi hned zpátky.

LAVÍNIE Ano, tatínku.

MANNON Dobrou noc. *(Odchází spolu s Kristinou)*

(Lavínie zůstává, pláče bolestí a vzteky)

LAVÍNIE Ne! Ne! Ne! Ne! Tatínku, jak můžeš - s tou hnusnou děvkou! Tatínku! Tatínku!

MANNON Co je? Co tak křičíš?

LAVÍNIE Já jsem - já jsem ti zapomněla dát dobrou noc, tatínku.

MANNON Dobře, dobře, Víníe. Jdi brzy spát a už nezlob.

LAVÍNIE Ano, tatínku. Dobrou noc. - Co mi to děláš, maminko? Čím jsem ti ublížila? Všecko lásku jsi mi ukradla hned, jak jsem přišla na svět! *(Hluše)* Nenávidím tě...

ČTVRTÝ OBRAZ

Ložnice Ezry Mannon. Je druhý den ráno, těsně před svítáním. Kristina vyklouzne jako duch z postele a po špičkách se krade ke stolu, kde sebere župan a přehodí si ho přes sebe.

Pauza. Pak se najednou ozve:

MANNON Kristino.

KRISTINA *(poleká se, přiškrknutým hlasem)* Co je? Myslela jsem, že spíš. **MANNON** Už jsi to nemohla vydržet - ležet vedle mě? *(Vezme z nočního stolku zápalky a rozsvítí svíčku)* Tak moc je ti to odporné?

KRISTINA Radši bych zůstala potmě.

MANNON Abys neviděla, že máš za muže starce?

KRISTINA Nech si ty řeči, Ezro. Nebo se seberu a půjdu do svého pokoje.

MANNON Počkej! *(Prosebně)* Nechoď. Nechci být sám. *(Pauza)* Je mi divně, Kristino.

KRISTINA Srdce?

MANNON *(drsně)* Ne! *(Pauza - pak obžaloba)* Na to čekáš? Proto jsi se mnou tak ochotně spala?

KRISTINA Přestaň, Ezro!

MANNON Tak proto?

KRISTINA Tohle nesnesu! (*Chce odejít*)

MANNON Počkej. Promiň. Něco mě užírá. Něco ve mně číhá a čeká, co se stane.

KRISTINA A co se má stát?

MANNON Nevím.- Tohle není můj dům. Tohle není můj pokoj - má postel. Všecko je prázdné- A ty nejsi má žena! Taký na něco čekáš!

KRISTINA Na co bych čekala?

MANNON Až zhebnu.

KRISTINA Zbláznil ses? Přestaň s tím šíleným podezíráním! (*Vzteč a nenávisť vstoupí do jejího hlasu*) Nejsem tvá žena, říkáš? Ale choval ses, jako bych byla tvůj majetek - není to tak dlouho!

MANNON Vzdala ses mi jako černoška, koupená někde na trhu. A tak je to pořád, už od chvíle, kdy jsme se vzali. Vždycky si to jen předstírala! Kdybych šel do bordelu, připadal bych si teď čistší!

KRISTINA Dej si pozor, Ezro! Nebudu snášet-

MANNON A já hlupák doufal, že začneme znovu-

KRISTINA (*čím dál pronikavějším hlasem*) Myslel sis, že si mě zas ochočíš - že zapomenou na celá ta léta? Ne, už je pozdě! (*Její hlas se změní: jako by postupoval podle plánu*) Jinak máš pravdu: spal jsi se mnou, udělal mi děti, ale nikdy, ani jednou, jsem nebyla tvoje! Nikdy - rozumíš, nikdy jsem ti nepatřila! Nikdy jsem nemohla! A čím je to vina? Milovala jsem tě, když jsem si tě brala! Chtěla jsem s tebou spát! Ale tys mi to zhnusil! Hned tu první noc!

MANNON (*zuřivě*) To říkáš mně! (*Snaží se uklidnit, kóktá*) Ne - mlč - nesmíme se hádat - nesmím se rozčilovat

KRISTINA Nepokoušej se mě dojmout. Chtěl jsi pravdu! Tady ji máš!

MANNON (*poděšen, skoro prosebně*) Kristino, mlč!

KRISTINA Lhala jsem ti. Ve všem a vždycky. Lhala jsem ti o Brantovi. Je to syn Marie Brantômové. A chodil za mnou, ne za Lavínií! Já ho zvala!

MANNON (*zuřivě*) Jak si mohla-?! Ty- ! Syna takové- !

KRISTINA Ano, mohla. Je něžný, citlivý, je všecko, co ty jsi nikdy nebyl! - po čem jsem všechny ty roky s tebou toužila - je milenec. Spím s ním a miluju ho!

MANNON (*se dere z postele*) Ty - ty kurvo - já tě zabiju!

(*Zhroutí se. Kristina odběhne a v mžiku se vrátí. V ruce drží krabičku. Mannon ji nevnímá, tak tiše se Kristina pohybuje*)

MANNON (*lapá po dechu*) Rychle - prášky! Tam na stolku- !

KRISTINA Počkej. Hned to bude. Už je mám!

(*Dělá, jako by něco brala ze stolku - pak mu položí svoji pilulku na jazyk a přitiskne sklenici vody ke rtům*)

KRISTINA Na! Zapij to!

MANNON (*polkne a pak s hrůzou zírá na Kristinu. Snaží se volat o pomoc, ale z úst mu vyjde jen sípavý šepot*) Pomoc, Víníe!

(*Zhroutí se v kómatu. Kristina na něho fascinovaně zírá. Objeví se Lavínie v noční košili*)

LAVÍNIE Měla jsem hrozný sen. Jako by mě tatínek volal. Vzbudilo mě to-

KRISTINA (*chvěje se*) Dostal - dostal záchvat.

LAVÍNIE (*běží k posteli*) Tatínku! (*Obejme ho*) Omdlel!

KRISTINA Ne. Už je mu dobře. Nech ho spát.

(*V té chvíli se Mannon vzbudí a žalučím gestem ukáže na Kristinu. Potom se bez vlády zhroutí*)

LAVÍNIE Tatínku!

KRISTINA Nech ho. Usnul.

LAVÍNIE Je mrtvý!

KRISTINA (*mechanicky*) Mrtvý? (*Pak zvláštním, vyprahlým tónem*) Doufám, že odpočívá v pokoji.

LAVÍNIE Tys chtěla, aby umřel! Ty jsi- (*Zírá na matku s úděsem a podezřením*) Proč na tebe ukazoval? Řekni! Proč? (*Kristina mlčí*) Řekla jsi mu to? Tys mu to řekla! A to jsi věděla, že má nemocné srdce!- Tys ho zabila!

KRISTINA (*mlčí*)

LAVÍNIE Proč na tebe ukazoval? Proč?

KRISTINA Já - já nevím!

LAVÍNIE Ty to víš! Proč? Mluv!

KRISTINA Mně je - mně je zle. Musím - si lehnout. Musím- (*Chce vyběhnout, ale kolena se pod ní podlomí a v bezvědomí se skácí. Krabička jí vypadne na zem. Lavínie se lekne, poklekne k matce, nahmatá jí puls. Uklidní se. Zvedá se a spatří na zemi krabičku. Podezření se změní ve strašlivou jistotu. Klesne na kolena u postele a obejmě mrtvého otce. Úzkostně ho zapřísahá*)

LAVÍNIE Tatínku, nenechávej mě tu samotnou! Řekni mi, co mám dělat?! Co?!

PÁTÝ OBRAZ

Před domem rodiny Mannonů. Měsíčná noc, dva dny po zavraždění Ezry Mannona. Přichází Seth.

SETH Říkejte si co chcete, ale když vidím, jak Kristinu smrt jejího muže zničila, mám ji přece jen radši než dřív. Nikdy bych si nepomyslel, že je v ní tolik citu. A Lavínie je klidná. Člověku připadá, že se jí to skoro nedotklo. Byl to veliký člověk. Není to úplná tragédie? Celou válku prodělat bez jediného škrábnutí a první noc doma - bum, a je to! Jako osud. Třeba je to osud.

Něco vám prozradím - ale zůstane to mezi náma. Mám silný podezření, že Ezra vlastně umřel na lásku. Jasně - zabila ho angina pectoris, ale láska to popohnala - jestli mi rozumíte. Je to přirozená věc mezi mužem a ženou, to se ví - ale na anginu pectoris bych ji zrovna nedoporučoval. Taký moh mít rozum - ale co, nemusela to být nejhorší smrt.

(Objeví se Kristina. Za ní vyjde Hazel Nilesová.)

HAZEL *(srdečně)* Tady jste! Hledám vás po celém domě.

KRISTINA Nemohla jsem tam vydržet. Pořád někdo chodí a civí na mrtvého a na mě, to je k zbláznění.

HAZEL Já vím. Ale zítra - už bude po všem. *(Potom bezděčně vyrazí dychtivým tónem)* Jen aby Orin opravdu přijel!

KRISTINA Stejným vlakem. Jsou to jen dva dny. Jako by uplynul celý život. Zestárla jsem.

HAZEL Ted' už bude líp, když se vrátí Orin. Já se na něj hrozně těším!

KRISTINA *(zírá na Hazel, jak by v ní uzrával plán)* Ty máš Orina ráda, vid'?

HAZEL Já - já - totiž-

KRISTINA To je moc dobře. Chci, abyste se vzali.

HAZEL *(nevěřicně radost)* Vážně jste pro?

KRISTINA Já pomůžu tobě, ty pomůžeš mně, co říkáš?

HAZEL Jak to myslíte?

KRISTINA Víš přece, že si Lavínie dělá s Orinem, co chce. Vždycky na tebe žárlila. Udělá všechno, aby se Orin s tebou neoženil, věř mi!

HAZEL Ale paní Mannonová! Víně přece-

KRISTINA A my se spolu postaráme o to, aby s Orinem zase nevláčela.

Zvlášť ted', když je tak morbidní. Všimla sis, jak divně se chová? Co otec umřel, vůbec nemluví.

HAZEL Chudák Víně. Měla tatínka moc ráda.

KRISTINA *(se na ni dívá, podivně)* Ty jsi takové hodné děvče, vid'?

HAZEL *(v rozpacích)* Ale ne, kdepak -

KRISTINA Taky jsem byla taková - to už je dávno - Proč nám nevydrží ta nevinost, ta láska, ta naše důvěřivost? Kdepak, Bůh nás nenechá na pokoji. Ždímá naše životy - mučí nás životy těch druhých - dokud se všichni navzájem neuštve k smrti. *(Vzpamatuje se - rychle)* To nic, toho si nevěšmej. Pojd', půjdeme dovnitř. Nesnáším měsíc. Všude jako by číhaly přízraky.

(Prudce se otočí a odejde. Hazel jde za ní. Pauza. Za okamžik vstoupí Orin Mannon s Petrem a Lavínií.)

ORIN Kde je maminka? Myslel jsem, že mě bude vyhlížet. *(Hledí na dům)* Doma! Jak já se těšil domů! - Ten dům vypadá divně.

PETR To jenom, že svítí měsíc, ty chytřej-

ORIN Jako hrobka. Jo - mámě vždycky připomínal hrobku.

LAVÍNIE Je to hrobka - ted' ano, Orine!

ORIN *(rychle - zaražen)* Já - já zapomněl. Ještě mi nedošlo, že umřel. Zřejmě jsem čekal, že bude žít věčně. *(Do hlasu se mu vloudí trochu odporu)* Nebo aspoň - že přežije mě.

LAVÍNIE Běž napřed, Petře. Chci si s Orinem promluvit.

PETR Samosebou, Víně. *(Odejde do domu)*

ORIN Dobře, že ses ho zbavila. *(Chlapecky, jako bratr se sestrou - jednou paží ji obejmě)* Jak se vlastně máš, generále? Ty nejsi ráda, že mě vidíš?!

LAVÍNIE Orine.

ORIN Sotva jsi na mě promluvila. Co je s tebou? *(Když na něj Lavínie polhlédne)* Promiň. Nemůžu si zvyknout, že umřel. Musel to být pro tebe šok, já vím.

LAVÍNIE A pro tebe ne, Orine?

ORIN Nebylas na frontě. Zvykl jsem si na zubatou - dneska já, zítra někdo jiný. Přežít, za každou cenu - o to šlo. To byla nejdůležitější součást jeho drezúry. Vtloukal to do nás od rána do večera. A když ted' přišla řada na něj, nemůže se divit-

LAVÍNIE *(ho přeruší)* Orine! Prosim tě!!

ORIN Já to tak nemyslím. Pořád ještě válčím, a válčení - to byl jeho život. On pro mně vlastně představoval válku - válku, která neskončí, dokud mě nezabijou. Nedovedu pochopit, že válka už není - a že není ani on. *(Popudlivě)* Krucifix, Víně, nech mě, ať si zvyknu!

LAVÍNIE Orine!

ORIN Promiň. Já vím, co si myslíš. Byl jsem takový slušňáček, co? No, chtělás mít ze mě válečného hrdinu, nějak se s tím musíš smířit! Vražděním

si ještě nikdo manýry nevylepšil! (*Náhle změni téma*) Ty, poslyš, Vínie. Jak to bylo s tím Brantem?

LAVÍNIE (*chmurně*) Teď na to není čas.

ORIN Psalas v takových narážkách-

LAVÍNIE Počkej! Chci ti jenom říct, aby sis dal pozor. Nevěř jí! V ničem. Bude ti lhát.

ORIN Kdo? Matka?

LAVÍNIE Počkej, až si promluvíme spolu!

ORIN O čem to, k sakru, vůbec mluvíš? Přeskočilo ti, nebo co? Fakt, Vínie - s tím věčným nasazováním na matku trochu přeháníš! (*Podezřavě*) Co jsi tak záhadná? Souvisí to nějak s tím Brantem?

KRISTINA (*hlas*) Proč jsi mě nazavolal, Petře? Necháš ho tam klidně samotného! (*Objeví se Kristina*)

LAVÍNIE Pst!

KRISTINA (*volá nejistě*) Orine!

ORIN Maminko!

KRISTINA (*vrhne se mu do náruče*) Miláčku! (*Dotkne se jeho obvodu*) Ukaž, hlavičko! Bolí to moc? Chudinko malá, ty jsi musel zkusit! (*Líbá ho*) Ale teď už je po všem, díky bohu. (*V objetí si ho odvádí do domu*) Pojd' dovnitř. Ještě někdo tam čeká a moc se na tebe těší.

LAVÍNIE (*drsně*) Dej pozor, Orine!

(*Dcera a matka se střetnou nenávisným pohledem. Orin podezřavě pohledě na matku a odtáhne se*)

KRISTINA (*se okamžitě ovládne*) Pojd', miláčku. Je tu chladno. Hlavičku máš bolavou. Pojd', (*Kristina odvede Orina do domu. Lavínie hledí za nimi. Pak se Kristina vrátí. Chvilí se pozorují.*) Proč mě pořád sleduješ? Triadvacet let jsem mu byla věrná- Provinila jsem se, prosím, ale škrtla jsem Adama ze svého života. A chtěla jsem být otci zase dobrou manželkou. Trochu pochopení - nic víc nechci. Jsem přece tvoje matka, Vínie. (*Lavínie nereaguje. Do jejího hlasu se vkrádá strach*) Nedívej se tak na mě! Na co myslíš? (*Popadne ji za ramena*) Odpověz, když s tebou mluvím! Co chceš dělat? Řekni! (*Lavínie hledí matce do očí. Ticho. Pak se otočí a prkenně odchází*)

ŠESTÝ OBRAZ

ORIN (*hlas z domu*) Mami! Kde vězíš? Co je s tebou?

KRISTINA Tady, miláčku! (*Odbíhá do domu*)

ORIN (*vyjde*) Proč nejdeš dovnitř?

KRISTINA Měla jsem pocit, že samou radostí omdlím. Musela jsem na vzduch.

ORIN (*obejme ji*) Maminečko!

KRISTINA Už je dobře-

ORIN Všechno se tu změnilo, a tak divně: dům, Vínie, ty i já. Všecko. Jenom Hazel se nezměnila. Aspoň ta ne.

KRISTINA A doufám, že se taky nezmění. (*Obě ho usazují v křesle a obkládají polštáři*) Ve vlaku sis jistě vytrpěl svoje, vid' Jeli jste dlouho?

ORIN Výlet to zrovna nebyl. Ale na frontě to bylo horší, co, Petře?

PETR No, o chlup.

(*Kristina se k němu nahne a položí mu ruku na čelo*)

KRISTINA Bolí?

ORIN Teď už ne. To je fajn, že jsem zase doma. U tebe! Ukaž ať si tě prohlídnu! Jsi krásnější, než jsi kdy bývala. (*Divně*) Třeba vím proč!

KRISTINA (*s nuceným smíchem*) Slyšíš ho, Hazel? Oni ho tam naučili galantnímu chování!

(*Ve dveřích se objeví Lavínie. Pozoruje matku a Orina*)

ORIN (*se zadívá na Hazel*) Pamatuješ, Hazel, jak jsi mávala kapesníčkem, když jsem odjížděl za hrdinskou kariérou? Div sis ruku nevykloubila. A všechny ženské mávaly. Jednou by vás měli poslat do války místo mužů, aspoň tak na měsíc - abyste si pažbama vytloukaly mozky a páraly břicha šavli.

HAZEL (*pohoršeně vykvikne*)

KRISTINA Orine!

ORIN Třeba byste pak přestaly mávat kapesníčkama a kušnit o hrdinech.

KRISTINA Proboha, co to říkáš?

PETR Nech to spát, Orine. Zapomeň na to. Je po všem. Nikdo z nás se tam nebavil o nic líp než ty.

ORIN Toseví, Petře. Vylejvám si vztek na špatný adresu - promiň, Hazel.

HAZEL Ale to nic. Víím, jak ti asi je.

LAVÍNIE (*břítce*) Orine, pojd' se podívat na otce.

ORIN (*vyskočí*) Rozkaz, generále!

KRISTINA Počkej! Nemůžeš nechat bratra ani chvíli vydechnout?

ORIN Jasně, nemůžeš mě nechat chvíli vydechnout?

LAVÍNIE Jak myslíš, Orine. Jenom nezapomeň, co jsem ti řekla. (*Odchází. Stísněnou atmosféru nevydrží Hazel*)

HAZEL Petře, už vážně musíme jít.

PETR Ano.

KRISTINA Bylo to od vás hezké, že jste se přišli podívat.

HAZEL (*podává Orinovi ruku*) Musíš si teď pořádně odpočinout, Orine.

A na nic nemysli, zkus to.

ORIN Jsi milá holka, Hazel. Jako vždycky. A jsem rád, že tě vidím.

HAZEL Já taky. Dobrou noc.

PETR Tak ahoj. Dej si pohov a všechno pusť z hlavy.

ORIN Dobrou, Petře. A díky, za mi přišel naproti.

KRISTINA (*je vyprovádí do haly*) Moc zábavy teď u nás neužijete - ale přijďte zase brzy, prosím vás. Hlavně ty, Hazel. Ty můžeš Orinovi moc a moc prospět. (*Vyprovodila je a vrátí se*)

ORIN: Co sis tak najednou oblíbila Hazel? Nikdy jsi o ní neměla valné mínění! A nechtělaš, abych s ní chodil. (*Trpce*) Ted' jsi vdova, já jsem sotva přišel, a už bys mě ženila! Nějak rychle se mě chceš zbavit! Proč?

KRISTINA To neříkej! Kdybys věděl, jak zoufale se mi po tobě stýskalo-

ORIN Tak zoufale, žeš mi za poslední půlrok napsala dvakrát! (*Neudrží se a vyletí*) Kdo je ten Brant, co sem za tebou lezl?

KRISTINA (*připravena*) Za mnou? Snad chceš říct za Lavínií? Kdes to sebral? Á tvá sestra - určitě ti psala stejně hlouposti jako otcí.

ORIN Ona mu to napsala? A co on?

KRISTINA Vysmál se tomu! Samozřejmě. Přece věděl, jak na mě vždycky žárlila a že jí přijde vhod každá lež -

ORIN Počkej, mami. Vy dvě si jdete na nervy, ale to ještě neznamená, že by Vínie úmyslně-

KRISTINA Myslíš? Počkej a poznáš, že se tvá sestra před ničím nezastaví-

ORIN Mami, ale teď vážně; co je moc, to je moc!

KRISTINA Já to myslím vážně, Orine. Změnila se, cos byl pryč. Byla vždycky zvláštní, ale po otcově smrti - jsem si jistá, že není normální. Všiml sis, jak podivně se chová? Toho sis musel všimnout.

ORIN Ano. Hodně se změnila. Hned mi připadala divná. Ale-

KRISTINA Nesmíš dovolit, aby nás rozeštvala svými chorobnými výmysly. Kdybys věděl, co všechno už jsem si musela od ní nechat líbit!

ORIN Jakými výmysly? (*Opět podezřívá*) Ještě jsi mi neřekla, co bylo s tím Brantem!

KRISTINA Nic s ním nebylo - hloupý námořní kapitán. Náhodou jsem ho potkala v New Yorku u mého otce a on sem několikrát přišel, ačkoliv ho nikdo nezval. Vínie si myslela, že se jí dvoří. A mám za to, že se do něho zamilovala. Jenomže brzy poznala, že kvůli ní sem nechodí.

ORIN Kvůli komu tedy? Kvůli tobě?!

KRISTINA (*ostře*) Orine! Jsem starší vdaná ženská se dvěma dospělými dětmi! Jemu šlo jenom o to, aby se zavedl jako rodinný přítel a potom, až by se otec vrátil, chtěl využít jeho vlivu: potřeboval se dostat na lepší loď. Jenže já ho prokoukla a víckrát už sem nepřijde, to ti slibuju!

ORIN (*provinile a šťastně*) Jsem cvok! Asi jsem v tý válce dočista zblblnul, hotová věc!

KRISTINA Ale abys věděl, kam až ta její chorobná podezřívavost může zájit: obviňuje mě, že to já jsem se do něj zamilovala, že jsem jezdila za ním do New Yorku a stýkala se s ním v jeho bytě! V očích tvé sestry si nezadám s prostitutkou! Dělá to z pomsty, protože ho sama miluje.

ORIN (*omráčen*) Nevěřím! To by Vínie nemohla!

KRISTINA Říkám ti, že se zbláznila. Dokonce mě špehovala do New Yorku. Potkala jsem jednoho známého - a ona si hned vyfantazírovala, že to byl Brant. Je to odporné, Orine!

ORIN Panebože! A tohle vykládala otcí? Bodejť by ho neklepo! (*Pak drsně*) Co to bylo za známého v New Yorku?!

KRISTINA Pan Lamar. Starý dědečkův přítel, zná mě od malička. Potkala jsem ho náhodou a on mě pozval na návštěvu k dceři- (*Když vidí, že Orin váhá, žalostně*) Orine! Vždyť ty mě vyslýcháš, jako bys mě taky podezíral! (*Hystericky se rozplácne*)

ORIN Ne! Přisahám, že ne! Maminko, prosím, neplač! Mám tě rád!

KRISTINA To nehroznější jsem ti neřekla. Podezřívá mě, že jsem otce otrávil!

ORIN (*zdešen*) Cože? Ne, proboha - to už je teda moc! Měli by ji zavřít do blázince!

KRISTINA Orine, já z ní mám strach! Je naprosto šílená. Bůhví, čeho je schopna. Může jít třeba na policii a- Bude tě proti mně štvát! Pamatuji, že jsi můj jediný ochránce!

ORIN Zabít otce - absolutní pitomost. A že by tě šla udat? Myslíš, že bych ji nechal?! Kvůli nám všem - i kdybych věděl -

KRISTINA (*zírá na něj, šeptem*) Orine, přece nevěříš-

ORIN Ne! Proboha ne! Chci jenom říct, že bych ti odpustil všechno, všechno - až na toho Branta...

KRISTINA Přisahám...

ORIN Už toho necháme - budeme mluvit o něčem jiném. (*Dotýká se Kristininy vlasů*) Četl jsem takovou knížku, jmenovala se Taiپی, o Tichomořských ostrovech-

KRISTINA (*trhne sebou*) O ostrovech-?

ORIN Ty ji znáš?

KRISTINA Ne!

ORIN Četl jsem ji snad stokrát - pořád dokolečka, a představoval jsem si, jak na těch ostrovech žiju. A pak, když jsem ležel v nemocnici a všechno se mi pletlo v hlavě, zdálo se mi, že jsem tam doopravdy. S tebou. Nikdo jiný tam nebyl, než ty a já. Nejpodivuhodnější ale bylo, že jsem tě neviděl, jenom jsem tě cítil všude kolem sebe: ve vlnách, v obloze, v písku. Celý ten ostrov jsi vlastně byla ty. Nejkrásnější místo na světě.

KRISTINA (se zmučenou touhou) Proč jsi jenom odešel? Proč jsi dovolil, aby mi tě vzali?

ORIN (nejistě) Ale já se vrátil. Teď je přece všechno v pořádku, ne?

KRISTINA Jistě. Tak jsem to nemyslela. Muselo se to stát.

ORIN Teď už ti nikdy nikam neodejdu. Hazel nechci, nikoho nechci. (Něžně se zazubí) Ty jsi mé jediné děvče! Pamatuješ, jak jsem ti hrozně rád kartáčoval vlasy? A jak ho to rozcilovalo? Ty tvoje vlasy... (Vztáhne ruku a mazlivě se dotkne jejích vlasů. Kristina se trochu otřeše odporem a od-táhne se od něho. Orin si ničeho nevšimne, tak je šťastný) Od teď se zase budeme mít báječně, uvidíš! Víníi vdáme za Petra, a zůstaneme tu sami, je-nom ty a já.

(Vzadu se tiše zjeví Lavínie. Stojí a dívá se na ně. Kristina okamžitě vytuší její přítomnost, ale ovládne leknutí)

KRISTINA Co chceš?

LAVÍNIE (bezbarvě) Nepůjdeš se podívat na tatínka, Orine?

ORIN (popuzeně) Ale ano, už jdu.

(Projde kolem Lavínie a praskne za sebou dveřmi. Lavínie se chvíli dívá na matku, pak se otočí k odchodu)

KRISTINA (rychle vstane) Lavínie! (Začíná tiše, chladně, téměř vítězně) Už se nemusíš namáhat - řekla jsem mu to sama: co všechno sis o mně na-vymýšlela - protože miluješ Adama, a on o tebe nestojí. Ale klidně to zkus: Orin mě má rád. Je přesvědčen, že jsi šlená. (Náhle se její vyzývavý po-stoj zhroutí a zmocní se jí hysterický strach) Pro boha živého, nezatahuj do toho Orina! Pořád je ještě nemocný! A změnil se, strašně se změnil - mys-lí jenom na smrt!

(Lavínie sebou trhne - v jejích očích zasvětluje krutá nenávisť. Kristina se za ní s hrůzou dívá.) Neříkej mu o Adamovi! Zabil by ho! A já bych po-tom nemohla žít!

SETH (namol, ale s alkoholovou upřímností; obrací prázdnou láhev) Všecko jde ke dnu. V divadle zastřelili prezidenta. A v novinách píšou, že Ezra umřel na srdce - ale mně nebude nikdo nic vykládat. Já se tady něco nasloužil. Umřel na srdce! Ten vůbec žádný srdce neměl. Kdybyste ho o-tevěřeli, našli byste leda vyschlej kedluben.

SEDMÝ OBRAZ

Pracovna Ezry Mannona. Tělo generála ve slavnostní uniformě vystaveno na márnách.

ORIN (zírá na otcovu mrtvolu. Osloví ji se zvláštním kamarádkým pos-

měchem. Zároveň se objeví Lavínie a zůstane tiše stát) Jo - smrt Mannonům sluší! Vždycky jsi byl hotový pomník zasloužilýho nebožtíka - jak sedí na křesle v parku nebo dřepí na koni uprostřed náměstí - kouká se životu přes rameno a nehne ani brvou - ignoruje ho, protože žít se ne-patří! - Žaliva jsi o mne nestál - ale teď, když je po tobě, snad bychom se mohli skamarádit.

LAVÍNIE Orine!

ORIN (polekaně se otočí) Přestaň už, sakra, kolem mě slídit!

LAVÍNIE Kde se v tobě vzala ta otřlost, ta neúcta-

ORIN Na frontě se buď naučíš pošklebovat, nebo se zblázníš. Nemyslel jsem to zle. (Hledí na mrtvého s pobaveným úsměvem) Víš, jak mu říkali v armádě? Vidlák: zkráceně místo vidle v hnoji. Generál Grant prohlásil, že na ofenzívu je táta k ničemu, ale pokud jde o to udržet pozici, to že do-káže trčet na fleku jako zaražený vidle v hnoji - klidně až do soudního dne!

LAVÍNIE Orine! Byl na tebe tak pyšný, když se vrátil. Chlubil se, že jsi vykonal jeden z nejstatečnějších činů, jaké kdy ve válce viděl.

ORIN To se mu tedy povedlo. Tak já ti ten vtíp řeknu celej. Jednou naši ro-tu obklíčili. Já se dobrovolně přihlásil na průzkum; ze strachu, aby na mně nepoznali, jak příšerně se bojím. Byla hustá mlha, a najednou se mi těsně před očima vyloupila tvář chlapa. Než se vzpamatoval, vrazil jsem mu šavli pod ucho. Čuměl na mě tak idiotsky, jako bych mu dal pod zadek přípínáček - v očích mu bliklo a bylo po něm. (Mluví čím dál tišeji, jakoby pro sebe)

LAVÍNIE (se otřeše) Teď už na to nemysli!

ORIN (pokračuje) Na zpáteční cestě to samý. Zase chlap. Jako bych jed-noho zabíjel dvakrát. Měl jsem takový divný pocit, že válka, to znamená zabíjet jednoho člověka znova a znova, a nakonec že zjistím, že ten člověk jsem já sám. Ty jejich obličej se mi vrací ve snu - a mění se nejdřív v ot-covu tvář - a pak v mou vlastní - Co znamená ten sen, Víníe?

LAVÍNIE Nevím! Já s tebou musím mluvit! Nech už, proboha, válku na pokoji! Je po všem!

ORIN Není. Pro nás - ne. (Pak rychle, hořce žertovným tónem) Teď přijde pointa. Druhý den ráno jsem neopatrně vystrčil hlavu ze zákopu, a v tu rá-nu jsem ji koupil. Začal jsem ječet, chtělo se mi zabíjet a vrh jsem se do-předu. Několika bláznům na naší straně z toho taky přeskočilo v palici a za mnou. Probili jsme se - a obsadili kus jejich pozic, na který jsme se před-tím neodvažovali zaútočit. Toseví, jednal jsem bez rozkazu, ale otec roz-hod, že bude prozíravější to přehlédnout a udělat ze mě hrdinu. Pak se ne-div, že je mi to k smíchu.

LAVÍNIE (chlácholivě) Zachoval ses statečně a ty to víš. Já jsem na tebe taky pyšná.

ORIN (*bezmocně*) Ale beze všeho! Bud' si, když tě to baví.- No? Tak opak máš? Dělej, ať to máme za sebou. Ale namáháš se zbytečně. Stejně vím, co řekneš. Máma mě varovala.

LAVÍNIE Už tě přesvědčila, že jsem blázen? (*Vezme ho za ramena a podívá se mu zblízka do očí*) Podívej se na mě!

ORIN Neříkám, že jsi - já jenom myslel - že ten šok, když umřel-

LAVÍNIE Lhala jsem ti někdy? Nelhala. Tak proč bych ti měla lhát teď?!

ORIN Ano - ale-

LAVÍNIE O důkazech snad pochybovat nemůžeš!

ORIN Čemu ty říkáš důkazy - nebudu tě poslouchat-

LAVÍNIE Nebudeš? Tak jdu na policii. Obviním ji z vraždy.

ORIN Sakra, neblázni! Všecko jsou to tvoje šílený představy!

LAVÍNIE (*vytáhne krabičku*) Vidíš to? Tohle jsem našla, hned jak tatínek umřel!

ORIN To jsou určitě jen její prášky na spaní.- Uvědomuješ si vůbec, že obviňuješ vlastní matku? Nechám tě zavřít do blázince! Ukaž, dej to sem!

LAVÍNIE Á! Máš strach, že je to pravda?

ORIN Ne! Ale nenechám tě vyvádět. Dej si pozor, Víníe! Bud' dáš matce pokoj, nebo-

LAVÍNIE Aha: pořád ten mámin miláček!

ORIN Jdi do háje!

LAVÍNIE Když už mi nepomůžeš, aby ona dostala co jí patří, tak snad aspoň nebudeš taková baba a nenecháš jen tak pláchnout jejího milence!

ORIN Milence? Koho tím myslíš?

LAVÍNIE Toho, který s ní připravil vraždu. Kapitána Branta myslím.

ORIN (*se snaží překonat svou žárlivost*) Lžeš! Řekla mi, jak prostě lžeš! - I to, jak si za ní slídila v New Yorku. Setkala se tam s panem Lamarem, s žádným Brantem, s žádným Brantem!

LAVÍNIE Copak si můžu splést starého pana Lamara s Brantem? Ty jsi hlupák, Orine! Byla s Brantem. U něho v bytě. Šla jsem za nimi až ke dveřím. Slyšela jsem ji, jak mu říká: »Miluju tě, Adame!« A líbala ho!

ORIN Ty - ty! Řekni, že lžeš - nebo-

LAVÍNIE Do New Yorku nejedzila za nemocným dědečkem, jezdila tam vyspat se-

ORIN Lžeš! Teď to musíš dokázat, nebo-! Nebo tě na mou duši-

LAVÍNIE A když to dokážu?

ORIN Zabiju ho, hajzla!- Ale ještě jsi nic nedokázala! Tvoje slovo proti jejímu. Musíš to dokázat!

LAVÍNIE Při první příležitosti určitě poběží za Brantem - je strachem bez sebe. Tu příležitost ji musíme dát. Uvěříš mi, když je přistihneme spolu?

KRISTINA (*volá za scénou*) Orine! Orine!

ORIN (*koktá*) Ne - proboha. Nemůžu - s ní teď - mluvit!

LAVÍNIE Nesmí na tobě poznat, že ji podezíráš. Dělej, jako bys věřil, že jsem šílená. Počkej!

(*Než jí v tom může Orin zabránit, sáhne mu Lavínie do kapsy, zmocní se krabičky a položí ji na viditelné místo tak, aby byla nápadná*) Chceš mít důkaz - tak se dobře dívej! (*Kristina vběhne a vrhne se Orinovi do náručí*)

KRISTINA Orine! Orine, já dostala takový strach, že-!

ORIN (*potlačí žárlivost - drsně*) Strach? A z čeho?

KRISTINA Co se - co se na mě - tak díváš?- Vykládalas mu ty svoje zatracené lži, ty-

ORIN Není - není normální, mami.

KRISTINA Neříkala jsem ti to? Já věděla, že to poznáš! A pověděla ti, co chce udělat? Víím, že se na něco chystá- Nesmíš to... (*Její pohled zavádí o krabičku s jedem. Je jí hypnotizována. Drmolí*) Tvůj otec vždycky říkal - jenom ne skandál - pamatuješ se - říkal - potřebuju klid a pokoj-

ORIN Zítra ji vezmu k tětě do Blackridge. Víš přece, že nás pozvali. Snad tam přijde na jiné myšlenky.

KRISTINA Tak dobře, jedte.

ORIN (*s krutou ironií*) Matko! Nikdy jsem se neměl vracet!- Můj ztracený ostrov - to jsi ty, vid', maminko? (*Slepež vyklopýtá z pokoje*)

LAVÍNIE (*vezme krabičku, chladně*) Tohleto - tyhle prášky na spaní - ti obstaral Brant!

KRISTINA (*zmateně*) Ne! Ne! Ne!

LAVÍNIE Říkáš, ano?! Já to věděla. Jen jsem se chtěla ujistit. (*Odejde*)

KRISTINA (*se za ní dívá, pak její pohled utkví na tváři mrtvého*) Ezro! Nedovol, aby ublížila Adamovi! On za nic nemůže! Je to moje vina, jenom moje! Nedovol, aby Orin-! (*Pak jako by na mrtvé tváři četla nějakou odpověď, v hrůze zmlkne.*) Musím za Adamem. Musím ho varovat.

OSMÝ OBRAZ

Druhý den večer, před domem Mannových. Měsíc právě vyšel.

SETH (*přichází a zpívá*) Ach Shenandoah, chci k tobě zpátky daleká řeka má! Ach Shenandoah... Ach - úplně vedle. Moc jsem dneska pil. Kdo z vás mi poručí panáka? Že ne? Poručím si sám. (*Zavdá si z placatky*) Všechno jde ke dnu, jenom naše poctivý jméno zůstává - a to se taky sotva drží nad vodou. Všechno bere za své. Prezidenta zatřelili. Ezra Mannon umřel na srdce. Orin s Lavínií odjeli včera k příbuzným. A Kristinu pak napadlo, že

se podívá za tatínkem do New Yorku. No, bůhví, kam jela. Ještě večer byla zpátky. *(Vejde Kristina)* Celou noc potom takhle chodila po domě. Snad ani nešla spát. A pak mě hnala pro Hazel. *(Objeví se Hazel)*

HAZEL Tak už jsem tady. Běžela jsem, hned jak jsem dostala váš vzkaz.

KRISTINA Jsi hodná, že jsi přišla. Neměla bych tě obtěžovat.

HAZEL Jaképak obtěžování, paní Mannonová.

KRISTINA Strašně mě to tu deprimuje. Jsem tu sama.

HAZEL Jste přetážená, to je to celé. Měla byste se pořádně vyspat.

KRISTINA Nevíš něco o Orinovi a Lavínii?

HAZEL *(překvapena)* Jak to? Nevím. Od pohřbu jsme je neviděli.

KRISTINA *(křečovitý úsměv)* Asi mě opustili. *(Pak rychle)* Ale ne. Jeli včera k tetě do Blackridge. Čekala jsem je k obědu. Noc na krku a oni nikde. Musím - musím se ti přiznat, že mám starost - a strach. Ty nevíš, co je to za hrůzu, být celou noc sama v tomhle domě!

HAZEL A co kdybys u vás přespala - pomohlo by vám to?

KRISTINA Moc. Moc bych ti byla vděčná.

HAZEL Skočím to jenom říct mamince, aby neměla starost.

KRISTINA Ale přijdeš brzy, vid'? Bojím se sama.

HAZEL Hned jsem zpátky. *(Odchází, zamává Kristině. Okamžik nato přicházejí Orin a Lavínie. Orin drží noviny)*

KRISTINA Orine! Kde jste tak dlouho?

ORIN Matka! *(Posměšně)* Aspoň že dneska na mě čekáš. Zrovna jsme potkali Hazel. Prý se tu sama bojíš? Čímpak to?

KRISTINA Vy jste - vy jste byli celou dobu - u tety?

ORIN My jsme nebyli u tety.

KRISTINA *(tupě)* Vy jste nebyli - v Blackridgi?

ORIN Řekli jsme si, že raději zajedeme rovnou do Bostonu.

KRISTINA Do Bostonu?

ORIN Napadlo nás, že ti třeba naše cesta do Blackridge přijde vhod. A taky jo. Sledovali jsme tě, jak se slejzáš se svým milencem!

KRISTINA Orine! Co si to dovoluješ!

ORIN Se svým milencem! Konec lži, matka! Všechno jsem slyšel. Jak se domlouváte, že utečete, jak ho prosíš, aby tě líbal! Co bys udělala, kdybys mě tam našla? Řekla bys mu, aby mě oddělal? - Ale v jednom jsi měla úplnou pravdu: že mu přineseš neštěstí.

KRISTINA *(se zalyká)* Co - co se - mluv!

ORIN Zastřelil jsem ho.

KRISTINA Já to věděla! *(Pak se na Orina pověsí)* Ne! To není pravda, Orine! To říkáš, jen abys mě! Řekl jsi přece, že mě máš rád - že mě budeš chránit - nemohl bys vraždit!

ORIN *(ji odstrčí)* A tys otce zavraždit mohla? *(Dá jí do ruky noviny)* Tady si to přečti, když mi nevěříš! Je to jen pár řádek. Brant nebyl žádná hvězda - jen pro tebe!

(Kristina s hrůzou hledí na noviny, pak ji sklouznou na zem. Sama klesne a začne tiše naříkat. Orin chodí sem a tam. Lavínie stojí bez hnutí)

LAVÍNIE Doufám, že duše našeho bratrance Adama Mannona odpočívá v pokoji.

ORIN Chceš říct - v pekle! *(K matce)* Neboj, vyložili si to přesně tak, jak jsme si to naplánovali: loupežná vražda. *(Zastaví se u ní)* Přestaň fňukat! *(Opět začne přecházet)* Co brečíš pro toho zmetka! Já vím, že to byl jeho plán! Ty bys toho nebyla schopná! On tě do toho zatáh, aby se pomstil! Syn zkurvený služby! Zhypnotizoval tě! Hned jsem to poznal. Jinak bys přece nemohla mít ráda takového hajzla! *(Klesne u ní, prosebně)* Maminko! Neplač! Zapomeň na něj! Já se o to postarám! Necháme Víní tady, a odjedem spolu daleko - abys byla šťastná!

LAVÍNIE *(ostře)* Orine!

(Orin nedbá, upřeně hledí matce do tváře. Kristina přestala naříkat, hrůza v jejích očích pohasla a proměnila se v bezbarvou pustotu)

ORIN *(zoufale)* Maminko! Slyšíš? Proč nic neříkáš? Řekni, že mi odpustíš!

LAVÍNIE *(opovržlivě)* Orine! Nech ji! Jdi dovnitř! *(Když váhá, ostřeji)* Slyšels? Odchod!

ORIN *(mechanicky odchází, ještě se zastaví)* Jeho tvář se podobala mrtvým z mého snu. Už jsem ho zabil a pak znova a znova - **LAVÍNIE** Orine! Slyšíš?

ORIN Vyprávěl jsem ti to, ne? Jak se obličej mužů, co jsem zabil, vracely a měnily v otcovu tvář až se z nich nakonec stala tvář moje. Tenhle se mi taky podobal. Třeba jsem spáchal sebevraždu! *(Orin odchází. Lavínie přistoupí k matce.)*

LAVÍNIE To byla spravedlnost - ty to víš. A jenom takhle mohla spravedlnost zvítězit. Jenom takhle se mohla naplnit.

(Kristinu jako by její slova probudila z otupělosti. Nespouštějíc z Lavínie oči ustupuje do pozadí. Lavínie se náhle pohne, jako by ji chtěla zadržet) Matko! Můžeš přece žít!

KRISTINA *(jako by právě slyšela poslední urážku, posměšně)* Žít! *(Řezavě se rozesměje. Potom se otočí a rychle odchází. Je slyšet Sethův zpěv. Vrací se z večerního posezení)*

LAVÍNIE *(neúprosně)* Taková je spravedlnost!

SETHŮV HLAS Ach Shenandoah, chci k tobě zpátky, daleká řeka má!

Ach Shanandoah, nesmím se vrátit,
dál, dál, musím jít dál, za širou Missou-

(*Třesne rána z revolveru. Lavínie zděšeně vyjekne*)

LAVÍNIE Je to spravedlnost! Tvoje spravedlnost, otče!

(*Je slyšet Orinův zděšený výkřik: Ne! Vzápětí se jako šílený přití k Lavínii*)

ORIN Víníe! Máma - se zastřelila - tátovou pistolí - běž pro doktora! Ne - už je pozdě - je mrtvá! (*Pak divoce*) Proč, Víníe? Já ji k tomu dohnal! Proč já-
LAVÍNIE Mlč!

ORIN Mohla věřit, že ho zabili při vloupání-?! Mohla mě mít ráda! Zapomenout na něj.- (*Zuřivě*) Já ji zavraždil!

LAVÍNIE (*ho popadne za ramena*) Budeš už mlčet, proboha!

ORIN Pusť mě! Musí mi odpustit! Musí - ale ona - už není. Jak to teď mám udělat, aby mi odpustila?

LAVÍNIE (*ho chláholí*) Máš přece mě. Já ti pomůžu. Mám tě ráda. Zapomeneš, já ti pomůžu! (*Orin odchází do domu. Blíží se Sethův hlas*)

SETH Na břehu tvém se prochází, dál, dál, musím jít dál- Povídám, Víníe, slyšelas ten výstřel?

LAVÍNIE (*ostře*) Zajdeš za doktorem Blakem. Řekneš mu, že se matka v návalu nepřítelného žalu z otcovy smrti zastřelila. (*Když vidí, že Seth není mocen slova, dodá ostřeji*) Budeš si pamatovat, co máš říct? Budeš si to pamatovat?

SETH (*zvolna*) Ale jo, Víníe. Povím mu všechno, co budeš chtít. Řeknu mu - co chceš. (*Odejde. Lavínie se otočí a následuje Orina*)

DEVÁTÝ OBRAZ

Před domem Mannonů. O rok později.

SETH Už to bude pomalu rok, co je dům prázdný. Povídá se, že tu straší. Mannonů je plně krchov, a na noc se prý všichni stěhují do domu. Já jsem si ale řek', že to nebudu brát vážně. I když teda - čistě mezi náma - ona to zas taková sranda není, myslím jako ty strašidla. S takovejma věcmama si není co zahrávat. Můj bratranec - třeba. Byl v Indickém oceánu na velrybářské lodi. Probodli tam chlapa a hodili ho přes palubu. A pak ho v noci, vždycky když svítíl měsíc, vídali v ráhnovi a slyšeli, jak kvílí. Tak to bylo a můj bratranec nikdy nelhal - leda když byl na mol - a tohle viděl na vlastní oči za střizliva. - Tak se napijeme, ne? Na druhou stranu - jestli vypadají strašidla jako lidi za živa, ať se mi klidáčko na klín posadí duch Ezrový ženy. Co myslíte - zastřelila se ze žalu nad Ezrovou smrtí; Víníe to tak všude vykládala. No, já nevím - je to divný! Nebýt to Mannonové, před kterýma vždycky padne celý město na zadek, vyšly by na světlo asi všeli-jaký věci.-

(*Podivný šramot ve tmě. Stíny v měsíčním světle. Seth se poleká*)

HLAS PETRA Sethe, vás zrovna hledáme!

SETH Fuj! To jsou Petr a Hazel! (*Za okamžik vstoupí Hazel a Petr*) Tak byste mohli na starýho člověka trochu šetrnějc.

PETR Dobrý večer, Sethe! Snad jste se nelek? Vy už taky věříte, že tu straší?
SETH Straší nestraší. Přes noc bych v tom domě nezůstal ani za zlatý prase.

HAZEL (*pokus o žertovný tón*) Teda Sethe! že se nestydíte!

SETH Někdy je člověk trouba, když se nebojí. Nemyslete si, že věřím na nějaký duchy, co rejděj v prostěradlech. Ale něco jako zlej duch-! To jsem tam cítil - i ve dne. Jako by v těch zdech něco zahnívalo.

PETR Blbost!

SETH (*mírně*) Žádná blbost, Petře. Tenhle barák postavili z nenávisťi a zloba je v něm pořád-. To vidíte na tom, co se tu stalo. (*Pak změní tón*) Ale kvůli strašidlům jste nepřišli, ne?

PETR Dostali jsme před chvilkou telegram, Víníe s Orinem přistáli v New Yorku.

SETH A kdy tu budou?

PETR Zitra. Víníe chce, abychom dům vyvětrali. Radši začnem hned, trochu tu uklidíme.

SETH Jak myslíte, jděte dovnitř, je otevřeno, přinesu nějaký světlo. (*Na odchodu se zastaví, důrazně*) Ve svém vlastním zájmu - měli byste je přemluvit, aby tady nezůstávali. Pro jejich dobro. (*Odejde*)

HAZEL (*se za ním dívá*) Ten Seth je ale zvláštní-

PETR Rum a sešlost věkem. S tím si nelam hlavu...

HAZEL Ba ne. Na tom domě je něco divného. Vždycky jsem měla ten pocit. (*Otřese se*) Chudák Orin! Do smrti nezapomenu, jak vypadal na jejím pohřbu. Jako v transu. Ten snad ani nevěděl, co se s ním vůbec děje, když ho Vínie vlekla na tu cestu.

PETR To bylo to nejlepší, co mohli udělat, aby zapomněli.

HAZEL Taký si myslím - ale... Jaký asi bude? Dlouho jsme se neviděli. (*Seth se vrací s lampami a hlasitě si hvězdá*)

PETR Slyšíš ho? Píská si, aby se nebál.

SETH Tumáte, Petře.

HAZEL Tak jdeme na to. Nejdřív mi pomůžeš v kuchyni rozdělat oheň. (*Odejdu. Pauza. Nato vstoupí Lavínie, zastaví se a hledí na dům. Na první pohled je patrné, jak neobyčejně se změnila. Její tělo se zaoblilo. Má šatý těžce barvy, jakou milovala její matka - zelené. Je to zralá žena, která si uvědomuje svoji přitažlivost. Tmavě zlaté vlasy má učešány jako matka.*)

LAVÍNIE (*se otočí a volá jako na dítě*) Nestůj tam, Orine! Čeho se bojíš? Jen pojď! (*Orin vejde zvolna a váhavě. Chodí zpřímá jako voják. Strhaná tvář má pustý, neživý výraz*) Dokážeš to, vid'?

ORIN (*zajímavě*) Tady - tady seděla - tady jsem ji naposled viděl-

LAVÍNIE To už je za námi. Mrtví na nás zapomněli. A my zapomněli na ně.

ORIN Myslel jsem, že tady na mě bude čekat- Ale ona tu není- Kdo mi teď odpustí?

LAVÍNIE Orine, přestaň! A pojď. Netěšíš se, že uvidíš Hazel? Pojď!

ORIN Celou cestu o nich meleš, pořád dokola. Proč? Co mají s námi společného - teď?

LAVÍNIE Mají nás rádi - a to nám pomůže zapomenout.

ORIN (*náhle drsně*) Zapomenout?! Já myslím, že tys už dávno zapomněla - jestli sis vůbec kdy něco připouštěla. (*Trpce*) Mají nás rádi? Jakým právem můžu já - anebo ty - chtít lásku?!

LAVÍNIE Plným právem!

ORIN Totéž si myslěla matka- Ani nevíš, jak se jí teď podobáš, Vínie. Ve všem všudy. Jako by tě její smrt osvobodila. Jako bys ji ukradla duši.

LAVÍNIE Prosím tě, nezačíněj zase mluvit nesmysly! A to jsi mi tvrdil, že už jsi v pořádku! Sám jsi chtěl domů. Ujišťoval jsi mě, že jenom tak se dokážeš zbavit těch svých příznaků, toho hloupého pocitu viny.

ORIN (*tupě*) Já vím.

LAVÍNIE A já ti uvěřila! A ty už teď zase- Děsíš mě. Abych tě pořád hlídala a trnula, jestli někde něco neplácneš! (*Ostře mu, poručí*) Poslouchej, Orine! Kdo zabil tatínka?

ORIN (*zajímavě*) Brant - z pomsty, protože-

LAVÍNIE (*ještě přísněji*) Kdo zabil tatínka? Odpověz!

ORIN (*se otřese*) Ovládal matku-

LAVÍNIE To není pravda! Ona ovládala jeho. To ona zabila tatínka! Ty to víš!

ORIN Víím.

LAVÍNIE Kdybychom jednali podle zákona, pověsili by ji. Ano nebo ne?

ORIN Ano.

LAVÍNIE Ale my jsme ji kryli. Mohla přece žít - je to pravda? Ale ona - radši se zabila. Vražдила a sama se potrestala. Byla to spravedlnost! Ty s tím nemáš co společného! Je ti to jasné? (*Když váhá, popadne ho za ruku*) Řekni - Je ti to jasné?!

ORIN (*sotva septne*) Ano.

LAVÍNIE A pocit, že jsi vinen její smrtí - to je jenom tvá chorobná představa! Ten pocit vlastně neexistuje! Nemáš ho! A mít nebudeš!

ORIN Ne. Nemám. Nebudu.

LAVÍNIE (*vyčerpaně*) Tak vidíš. Když chceš, tak to jde. (*Políbí ho, Orin se zhroutí a rozplácne se*) Co pláčeš! Máš být na sebe pyšný. (*Pak briskně, aby ho přivedla na jiné myšlenky*) Je načase začít dělat něco užitečného. (*Pohne se směrem k domu, Orin zůstává ve stínu. Z domu přichází Petr; když uvidí Lavínii, zastaví se a leknutím vykvikne. V tu chvíli ho spatří Lavínie. Zavolá tiše*) Petře! (*Jde k němu a usmívá se*) Nepoznáváš mě?

PETR (*koktá*) Vínie! Já - já myslím, že to je-! Jsi to opravdu ty, Vínie? (*Ovládne se*) Vypadáš úplně jinak - a my vás čekali až-

LAVÍNIE Překvapení! Řekli jsme si, že pojedeme radši rovnou domů. Ukaž se mi, Petře! Nezměnil ses, to je dobře. Ani mi nepovíš, jak se ti po mně stýskalo!

PETR (*vypleskne*) Přece víš, jak moc tě- (*Rozpačitě se zarazí a najde východisko pro řívalu slov*) Ale varovat jsi nás mohla! Sotva jsme přišli. Hazel je v kuchyni-

LAVÍNIE (*se směje, mírně*) Ano, ano! Pořád ten stejný Petr. Pořád se mne bojíš. Ale teď už nemusíš. Já vím, byla jsem protivná netýkavka, ale-

PETR Kdo to říkal?! Nikdy ne! Vypadáš báječně, Vínie. Koukám jako blázen. Vždycky jsi chodila v černém.

LAVÍNIE (*s podivným úsměvem*) To už je dávno. To jsem byla mrtvola.

PETR Ty barevné šaty ti fakt ohromně sluší.

LAVÍNIE Myslíš?

PETR Určitě. Já - já-

ORIN (*vystoupí ze stínu*) Ahoj, Petře.

ORIN Orine, vítám tě. To jsem rád, že tě zas vidím!- Zrovna jsem říkal Vínii, jak moc jí to sluší. Co ty na to?

ORIN Neptal ses, proč sebrala matce její barvy? Já to nevím - a ona sama asi taky ne. Ale rozhodně za tím něco bude. Však já už na to přijdu!

(*Lavínie dává Petrovi varovná znamení, aby nebral Orina vážně*)

LAVÍNIE To nic, Petře.

ORIN (*čím dál tím posměšněji*) A představ si - začala být romantická! To ji tak uchvátí! »hluboký modrý oceán« - a hlavně ty Tichomořské ostrovy-Vid', sestřičko?

PETR Vy jste byli na ostrovech?

ORIN Celý měsíc. Mně bylo na nic z toho rajskeho mumraje, ale Vínie - ta se tam našla. Měls ji vidět - mezi mužskými-

LAVÍNIE Prosím tě, Orine-

ORIN (*uštěpačně*) Zůstat tam ještě chvíli, určitě bych ji v noci nachytal, jak křepčí nahá při měsíčku - pod palmami - s divochy...

LAVÍNIE Nebud' trapný, Orine!

ORIN Chlapi tam byli pěkní - to nepopřeš. Pamatuješ na toho - jak se jmenoval? Avahani? Jasně - že pamatuješ...

LAVÍNIE (*zlostně*) Nech toho! Mluvíš jako blázen! (*Orin zkratne, Lavínie pokračuje mateřským tónem*) Co si Petr pomyslí? Jistě ví, že si mě jenom dobíráš - ale stejně: není to hezké. A vůbec - proč nejdeš pozdravit Hazel? Běž za ní!

ORIN Nějak moc ti na tom záleží, abych zmizel. (*Odejde*)

PETR (*užasle*) Co to do něj vjelo? Co je s ním?

LAVÍNIE Pořád totéž - válka - otcova smrt - a pak ten šok z matčiny sebevraždy.

PETR (*obejme ji kolem ramen*) Všecko se spraví, neboj, Vínie.

LAVÍNIE Díky, Petře, jsi hodný. Máš mě ještě rád?

PETR Že se ptáš! Ale co ty - myslíš, že ted'-

LAVÍNIE Ano.

PETR Vážně?

LAVÍNIE Ano, vážně. (*Pak rychle*) A na to, co říká Orin, nedej! Stal se z něho docela obyčejný bigotní Mannon.

PETR Ale, Vínie-

LAVÍNIE Já vím, zní to divně, když to říkám zrovna já.

PETR (*zmaten, ale šťasten*) Teda zírám - ty jsi úplně jiná!

LAVÍNIE (*zasněně*) To ty ostrovy. Moře a horký písek. Všichni tančí.

Květiny. Nahá těla. Ohně a bubny. Ten rytmus cítíš až v srdci. (*V náhlém návalu ho obejmě*) Drž mě pevně, Petře! Je to nádherné, milovat - já, blázen, to nikdy nevěděla! (*Vášnivě ho políbí. Petr ji vrací políbení - vzrušen, a i trochu zaražen její směrností. Lavínie toužebně pokračuje*) Vezmeme se, ano? A brzy! Odstěhujeme se na venkov. Jenom my dva, sami pro sebe! A budeme mít děti a budeme je milovat a naučíme je milovat- (*Pak sebou trhne, jakoby sama pro sebe*) Orin - zapomínám na Orina!

PETR Co má Orin společného s naší svatbou?

LAVÍNIE Nemůžu od něho - dokud se neuzdraví. Bála bych se-

PETR Může bydlet s námi.

LAVÍNIE Ne! Minulosti se chci zbavit! (*Pohlédne na něj, důvěrně*) Tak já ti řeknu, co je s Orinem! Aspoň mi s Hazel pomůžete. Vyčítá si matčinu sebevraždu. Víš, on se s ní ten poslední večer strašně pohádal. Ve vzteku ji napovídal věci, kterých pak litoval. To ho tak trápilo, až si nakonec vsugeroval, že se zabila kvůli němu.

PETR Ale to je šílenství!

LAVÍNIE Je, máš pravdu, Petře. A když to na něj přijde, je k nezvládnutí. Obvykle se chová normálně, jenom je zaražen a smutný. Ale někdy mám opravdu strach- Řekni to, prosím tě, všechno Hazel, aby s ním měla trpělivost, kdyby začal plácát nesmysly.

PETR Neboj se - nějak už ho dáme do pořádku.

LAVÍNIE Jsi hodný, Petře. Moc. (*Políbí ho*)

(*V tu chvíli se objeví ve dveřích Hazel a Orin. Hazel se trochu zaráží, ale hned se šťastně usměje. Orin stojí jako omráčený; zatne pěsti, jako by je chtěl napadnout*)

HAZEL (*škádlivě*) Zdá se mi, Orine, že tady vyrušujeme!

ORIN (*vztekle a výhrůžně*) Tak tohle teda ne, sestřičko!

LAVÍNIE (*vyděšena - ale ovládne se, přísně*) Orine!

ORIN (*okamžitě se zaráží - s křečovitým úsměvem*) Co tak přísně, sekýr-majstre! Chtěl jsem vás jen postrašit - aby byla nějaká sranda. (*Podá Petrovi ruku - s děšivým úsměvem*) Tuším, že bude na místě blahopřát. Udělali jste mi velkou radost. (*Petr mu rozpačitě stiskne ruku. Zmatená a znepokojená Hazel jde políbit Lavínii. Ta upřeně hledí na Orina a v očích má hrůzu.*)

DESÁTÝ OBRAZ

Pracovna Ezry Mannona - o měsíc později. Orin sedí v otcově křesle a píše při světle lampy. Na stole hromádka popsaných papírů.

ORIN (*odloží dopsaný list*) Pravdu, celou pravdu a nic než pravdu! Víš to

jistě, otče, že chceš celou pravdu? Ale co řeknou lidi, až celá ta pravda vyjde najevo? (*Uchechtně se*) Choulostivé rozhodnutí, Vaše Ctihodnosti? (*Někdo přichází. Orin rychle shrábne rukopisy do zásuvky. Vezme do ruky knihu. Vejde Lavinie. Má na sobě zelený sametový župan, podobný tomu, který nosila Kristina*)

LAVÍNIE Co tu děláš?

ORIN Čtu si.

LAVÍNIE Otcovy právnické knihy?

ORIN (*posměšně*) No a? Koketuju s myšlenkou studovat právo. Ostatně, bylo to jeho přání, pokud si vzpomínáš.

LAVÍNIE To ti mám věřit? Co tu vážně děláš?

ORIN Nejsi ty nějaká zvědavá?

LAVÍNIE A divíš se? Celý měsíc se tu zavíráš, okenice zabeďněné, svítíš i přes den.- To ti neprospěje. Měl bys jít trochu na vzduch.

ORIN Nesnáším denní světlo.

LAVÍNIE Je noc. A venku je tma, ani jedna hvězda nesvítí.

ORIN Tma, a nikde hvězda, která by nás vedla. Kam to jdeme, Vínie?

LAVÍNIE Zase mluvíš hlouposti!

ORIN Studuju zákon zločinu a trestu.

LAVÍNIE Mlč!- Nedovedeš myslet na nic jiného, než- (*Ovládne se*) Promiň. Pořád se patláš v minulosti, a mě to trápí - kvůli tvému zdraví. To je to nejhorší, co můžeš dělat.

ORIN Tvou něžnou starostlivost o mé zdraví vděčně oceňuju. Bohužel - tady ti valná naděje nekyne. Je mi docela dobře.

LAVÍNIE (*s nejvyšším vypětím se ovládne, s úsměvem*) Snažíš se mě provokovat? Ale já se nedám. Jsem ráda, že je ti líp. Tak ty prospělo, jak jsme se s Hazel všichni pěkně prošli.

ORIN Určitě.- Hele - proč ty mě s ní nenecháš o samotě dýl než minutu? Abych ji požádal o ruku - s tím jsi souhlasila - ale chvilku soukromí nám nedopřeješ. My jsme zasnoubeni! (*S hořkým úsměvem*) Bojiš se, abych něco nevyžvanil.

LAVÍNIE Jak by ne, panebože, když se takhle chováš?

ORIN Máš pravdu. Její nevinnost mě fascinuje - strašně se mi chce vy-zvracet všechnu tu špínu, co ve mně je - a vyzpovídat se jí.

LAVÍNIE (*tiše*) Ano. Proto žiju v hrůze, že jednou, když tě to popadne, před někým něco plácneš - teď když už je všechno pryč - když není nejmenšího podezření-

ORIN (*drsně*) Chceš ujít odplatě? Neujdeš! Doznej se a přijmi trest, jaký poprávu zasluhuješ! Jinak matčinu krev nesmyjeme.

LAVÍNIE Přestaň! Panebože! To se nikdy nezbavíš toho svého pitomého svědomí! Nakonec budu i já mít špatné svědomí - kvůli tobě! Jak ji můžeš

pořád ještě milovat? Na ničem jí nezáleželo - klidně by se na tebe vykaš-lala a vzala si toho-

ORIN (*s divokou obžalobou*) Ano! Přesně jako ty! Přesně to samé bys mi teď ráda udělala - s Petrem- Ale počkej, až poznáš, co jsem napsal-

LAVÍNIE Cos napsal? (*Orinův hněv se rozplyne. S uspokojením pozoruje, jak je Lavinie zděšena*)

ORIN Aha! Máme nahnáno?!

LAVÍNIE Řekni mi, cos napsal!

ORIN Do toho ti nic není!

LAVÍNIE Musím to vědět!

ORIN Na otcovu naléhavou žádost - jakožto poslední mužský potomek Mannonů - díky bohu, že poslední - sepsal jsem historii naší rodiny.

LAVÍNIE Jakou historii?

ORIN Pravdivý výčet veškerých rodinných zločinů - tedy včetně zločinů nás dvou-

LAVÍNIE Chceš říct-

ORIN Správně. Nejvíc jsem toho napsal o tobě, Vínie. Shledal jsem, že ty jsi zdaleka nejzajímavější zločinecký typ z nás všech!

LAVÍNIE Orine!

ORIN Ty jsi dokonalá kombinace všech utajovaných rysů mannonovské tradice-

LAVÍNIE Ne!

ORIN Například - tvoje perverzní prolhanost. Všechny ty tvé řeči, že vražda na matce byla aktem spravedlnosti-! Ve skutečnosti za tím byla jen tvoje žárlivá nenávisť - to dobře víš! Chtěla jsi Branta pro sebe.

LAVÍNIE Ne! Já ho nenáviděla!

ORIN Ale teprv až jsi zjistila, že je to její mileneček.

LAVÍNIE (*zmatena, úpěnlivě ho prosí*) Nemluv o tom! Zapomeneme, že se to vůbec stalo! Prosim.

ORIN Dobrá- Ale co přízraky? Dovolí nám zapomenout?

LAVÍNIE Pořád kolem dokola! Přestaň mě mučit - nebo-! Už to nevydr-žím!

ORIN (*tiše*) Tak proč mě nezabiješ? Já ti to pomůžu vymyslet, uděláme to tak jako s Brantem - aby na tebe nepadlo podezření. A ještě ti poděkuju. Život se mi hnusí.

LAVÍNIE (*si zakrývá uši*) Kristepane, budeš už zticha! (*Náhle se její hrů-za změní ve vztek a bezděčně opakuje táž slova, k nimž dohnala svou mat-ku*) Nežahrávej si, Orine! Bude to tvoje vina, jestli-

ORIN Jestli co? Jestli záhadně umru na srdeční záchvat?

LAVÍNIE Dej mi pokoj! Dej mi pokoj! Jak můžeš být tak odporný?

ORIN Víím, že se na něco chystáš. Ale varuju tě: abys mě odkopla kvůli Petrovi, to ti nedovolím. Tu zpověď, co jsem napsal, svěřím do bezpečných rukou - pro případ, že by ses pokusila vzít si Petra - nebo kdybych já zčistajasna umřel-

LAVÍNIE Přestaň s tím! Přestaň! Nebudu tě poslouchat!

(Zhroutí se a přerývaně vzlyká. Z Orinova pohledu zmizí zbledlý výraz, oči jsou náhle skelné a bez života)

ORIN Neplač. Odsouzení nepláčou. A běž pryč! Slyšíš? Chci být sám - musím dodělat svou práci. *(Lavínie se vypotácí z místnosti. Orin vyjme rukouper a chopí se pera)*

JEDENÁCTÝ OBRAZ

Před domem se potlouká Seth. Přicházejí Hazel a Petr Nilesovi.

SETH Jo, slečna Lavínie. Chce se zbavit minulosti... *(K Hazel a Petrovi)* Jdete za Lavínií? Není tu. Šla si něco zařídit. *(Odejde)*

HAZEL Já už ten dům nesnáším. Nevím - ale připadá mi, že tu něco není v pořádku. Orin je na tom čím dál hůř. Myslím, že Lavínie má na něj špatný vliv.

PETR Nemluv hlouposti.

HAZEL Jak hlouposti? Taky mám co mluvit do toho, jak se o něj pečuje. Musí ho pustit na nějaký čas k nám. S matkou jsem mluvila, ta je pro.

PETR No vidíš, to je výborný nápad! Vínie si od něho taky potřebuje odpočinout.

HAZEL Jenže ona si nemyslí, že je to výborný nápad. Ale Orin mi musí slíbit, že přijde hned zítra. Ať se Vínie staví třeba na uši.

PETR Nerozčiluj se. Přemluvím ji, aby ho pustila. *(S úsměvem)* Už čistě ze sobeckých důvodů-

HAZEL Ty si ji vážně chceš vzít - i teď?

PETR Co se tak pitomě ptáš? A jak to vlastně myslíš?

HAZEL Já nevím, Petře! Já nevím!

PETR Co to s tebou je?

HAZEL Orine! *(Objeví se Orin. Nese velkou zapečetěnou obálku. Rychle se rozhlédne, není-li tam Lavínie)*

ORIN Ahoj. Ahoj. *(Vzrušený šepot)* Kde je Lavínie?

HAZEL Šla si prý něco zařídit, říkal Seth.

PETR *(s pohledem na hodinky)* A já abych letěl na tu zatracenou městskou radu. Za půl hodinky jsem zpátky.

ORIN Ty jdeš pryč?

PETR *(žertem)* Koukněte se, jak září! Aspoň trochu kroť své vášně, není to slušné!

ORIN Potřebuju mluvit s Hazel o samotě.

PETR Dobře, dobře. Nemusíš mě vyhánět! *(Zasměje se, bouchne Orina do zad a odejde)*

ORIN Poslyš, Hazel! Musíš pro mě něco udělat. *(Podá jí obálku)* Na! Vem to k sobě! Honem! Hlavně, aby to ona neviděla. Doma to někde dobře schovej. A nikomu nic neříkej!

HAZEL Ale - co to je, Orine?

ORIN To ti nemůžu říct. Neptej se! A musíš mi slíbit, že to neotevřeš - je- nom kdyby se mi něco stalo-

HAZEL Jak to myslíš?

ORIN Kdybych umřel třeba. Anebo - a to je nejdůležitější - kdyby si Lavínie chtěla vzít Petra. Pak mu to dáš - aby si to přečetl.

HAZEL Ty nechceš, aby si Petra vzala?

ORIN Nechci. Nemá právo být šťastná. *(Vezme ji za ruku)* A ty, Hazel - ty už mě nesmíš mít ráda.

HAZEL Orine, co to povidáš? Víím, že tě něco trápí - pojď ke mně - nechci vypadat, jako že vyzvídám, ale kolikrát mám pocit, že by se ti ulevi- lo, kdyby ses mi svěřil. Co říkáš, Orine?

ORIN *(toužebně)* Ano, ano. Chci se ti vyzpovídat. Potřebuju najít odpuš- tění. *(Ovládně se)* Ne. Nejde to. Nemůžu. Neptej se mě. Já ji mám rád.

HAZEL Ale Vínie to Petrovi sama řekla.

ORIN Co mu řekla?

HAZEL Že ses pohádal s maminkou - ten večer - a pak že sis začal vyčí- tat její smrt.

ORIN Takhle tedy! Ta je ale prohnaná! Jenže tentokrát se přepočítala. *(V náhlém zoufalství ji zapřísáhá)* Proboha, Hazel, jestli mě máš ráda - po- moz mi odtud, nebo se stane něco strašného-

HAZEL To právě chci udělat! Zítka k nám přijedeš a zůstaneš u nás!

ORIN Copak ona mě pustí? Na to ani nemysli.

HAZEL Nemáš právo dělat si, co chceš?

ORIN Mohl bych se nenápadně vytratit - a pak bys mě schovala. A až pro mě přijde, řekneš: nebyl tady.

HAZEL Nic takového! Já nelžu, Orine! Že se jí tak můžeš bát!

ORIN Pozor! Už je tady. Nesmíš vidět, co jsem ti dal! Seber se, utíkej do- mů a strč to pod zámek! *(Odkrade se od ní. Hazel je také nesvá. Vstoupí Lavínie: okamžitě registruje, že Hazel a Orin byli spolu sami)*

LAVÍNIE Jdu pozdě, promiň, Hazel.

HAZEL To nic, mám dost času.

LAVÍNIE Kde je Petr?

HAZEL Musel na schůzi městské rady. Ale vrátí se.

LAVÍNIE (nejistě) Je dlouho pryč?

HAZEL Ani ne.

LAVÍNIE (ostře) Myslela jsem, že sedíš v pracovně.

ORIN (posměšně) Svoji práci jsem dokončil.

LAVÍNIE Dokončil-? (Pokouší se o žertovný tón) Na mou duši, vypadáte jako spiklenci. Co jste tu prováděli?

HAZEL Proč, Víníe? Proč myslíš-

ORIN Hazel mě pozvala na čas k nim domů - a já půjdu.

HAZEL Ano, zítřka.

LAVÍNIE (chladně) To je od tebe hezké. Jistě to myslíš dobře. Ale on nesmí.

HAZEL (ostře) Proč ne?

LAVÍNIE O tom nehodlám diskutovat, Hazel. Mohla bys vědět-

HAZEL Nic nevím. Orin je plnoletý a může jít, kam chce.

ORIN Ode dneška tu budu pro změnu rozhodovat já!

HAZEL Myslela jsem, že budeš ráda. Může mu to jenom prospět.

LAVÍNIE (zlostně) Buď tak laskava, Hazel - hled' si svého!

HAZEL (vyskočí a v zlosti zapomene schovat obálku) To taky dělám! Já Orina miluju! Ale podle toho, jak se k němu chováš, bych řekla, že ty ho vůbec nemáš ráda!

ORIN (varovně) Hazel! (Hazel opět obálku zakryje) Říkalas, že spěcháš...

Nechci tě vyhazovat, ale-

HAZEL (chvatně) Ano, už vážně musím. (Chystá se k odchodu a snaží se obálku zakrývat. Vzдорovitě k Orinovi) Připravím pokoj a zítřka tě čekáme. Po tom, jak si mě urazila, je s naším přátelstvím konec, Víníe! Doufám, že si to uvědomuješ!

LAVÍNIE (jí zatarasí cestu ke dveřím) Co to schováváš za zády? (Hazel mlčí, Lavíníe k Orinovi) Tys jí to dal, že? Odpověz mi!

ORIN A kdyby-? To je moje věc!

LAVÍNIE Ty-! Ty zrádče! Ty zbaběle! (Zuřivě) Dej mi to! Děle!

HAZEL Víníe! Jak to se mnou mluvíš?!

LAVÍNIE Nepustím tě, dokud-! (Zlomí se, prosebně) Orine! Uvědom si, co děláš! Řekni jí, ať mi to dá!

ORIN Ne!

LAVÍNIE Chvilku rozumně uvažuj! Tohle přece nemůžeš udělat! Kvůli matce nesmíš! Měl jsi ji rád!

ORIN Matku vynech!

LAVÍNIE (zoufale) Tak teda kvůli mně. Ať mi to Hazel dá, a já udělám všecko - všecko, co chceš.

ORIN (jí hledí do očí) To myslíš vážně?

LAVÍNIE (chabě) Ano. (Orin se zasměje - šíleně a triumfálně - vzápětí zmlkne a jde k Hazel, která nic nechápe, ale je hrozně vyděšená)

ORIN Dej mi to, Hazel.

HAZEL (mu podává obálku, rozechvěle) Jdu domů. Ty zítřka - podle všeho asi - nepřijdeš.

ORIN Ne. Zapomeň na mě. Sbohem! (Drsně) Běž už, prosím tě! (Hazel se rozvzlyká a vyběhne ven. Orin dá obálku Lavínii) Ale víš, cos mi slíbila? Že pro mě uděláš všechno! Všechno - to je veliké slovo, Víníe!

LAVÍNIE Co se na mě tak díváš?

ORIN Ty si zřejmě neuvědomuješ, co pro mě teď znamená - když jsme zabili mámu!

LAVÍNIE Orine!

ORIN Já tě teď miluju, celou svou vinou tě miluju- Někdy mi připadá, že nejsi moje sestra, ani matka, ale někdo cizí, kdo jenom vlasy má stejně krásné - (Něžně se jich dotkne. Lavíníe se prudce odtáhne. Orin se prudce rozesměje) Třeba jsi Marie Brantůmová? A to tvrdíš, že v tomhle domě nestraší?

LAVÍNIE (vyděšeně, jakoby fascinována se na něho dívá) Proboha ne! Ty šílíš! Snad nechceš-!?

ORIN Kde jinde vezmu jistotu, že neodejdeš? Potom - budeš taky zatracena, jako já. (Pak, když vidí v její tváři rostoucí zděšení a odpor - hněnivě) Ksaku, copak nechápeš, že nějakou jistotu mít musím? Přece nechceš, abych se zbláznil! Moc bych mluvil, přiznal bych se! (Toto slovo jako by v něm něco rozvířilo - v jeho hlasu náhle zazní úpěnlivá prosba) Víníe, pojď! Proboha tě prosím, pojď - přiznáme se. Zaplatíme za vraždu a společně najdeme klid!

LAVÍNIE (mučí ji to i pokouší - toužebně zašeptá) Klid! (Zmobilizuje veškerou svou vůli - divoce) Ne! Jsi zbabělec! Není co přiznávat! Byla to spravedlnost!

ORIN Slyšíte? Zlomit Lavínii Mannonovou - to dá víc práce, než zlomit mě. Budete ji muset štvát a štvát až do smrti!

LAVÍNIE (její sebevláda je u konce, nenávist a vztek vybuchnou naplno) Já tě nenávidím! Kdybys radši nebyl! Jsi odporný, nemáš právo žít! Kdybys nebyl slaboch, zabil by ses sám!

ORIN (zdešeně) Víníe!

LAVÍNIE (hystericky vzlyká) Zabil, říkám! Zabil! Zabil!

ORIN (žalostně zaprosí, šeptem) Víníe?! (Pak opět divoká posedlost - s hrubou ironií) Další spravedlnost, co? (V zmučené představitosti jako by se líhla myšlenka) A vlastně ano - to by byla spravedlnost. (Obrátí se

a dlouhými kroky zamíří ke dveřím. Lavínii náhle přepadnou výčítky, a prudce ho obejmě)

LAVÍNIE Ne! Orine! Ne! Ne!

ORIN (*Ostře*) Tiše! Je tady Petr!

PETR Promiňte, že jsem sem tak vpadl. - Kde je Hazel?

ORIN Šla domů. (*S posměšným pohledem na Lavínii*) I já jsem zrovna na odchodu. Dobře, že jsi tu, Petře. Aspoň se Vínie trochu povyrazí. (*Odejde*)

LAVÍNIE (*potlačí výkřik*) Orine! (*Bez odpovědi. Lavínie se rozběhne za Orinem, pak se zastaví a vrhne se Petrovi do náruče. Mluví a mluví a mluví, jen aby se zbavila myšlenek*) Drž mě, Petře! Na ničem nezáleží, jenom na lásce, víd? Láska musí mít přednost! Za každou cenu! Anebo klid! Člověk potřebuje klid - a nikdo nemá právo brát mu ho. Bude nám dobře, Petře, až se vezmeme, uvidíš. Zafidíme si dům se zahradou - a plno stromů. Mám ráda všechno, co roste vzhůru ke slunci, všechno to - co je přímé a silné! Nesnáším ty mrzácké zkrouceniny, co se užívají a celý život zkomírají ve stínu. (*Na pokraji hysterie - instinktivně pohne rukama, jako by si zakrývala uši*) Já už to nevydržím! Prosim tě! Nevydržím čekat! (*Ozve se tlumený výstřel*) - Čekat a čekat a čekat!

PETR Proboha! Co to bylo? Co se stalo? (*Odrhne se od Lavínie a odbíhá.*)

LAVÍNIE (*ochable, sotva slyšitelně*) Odpusť, Orine! Je mi líto, Orine! (*Obrovským vzepětím vůle se opanuje, její ústa zmrzou v nehybnou čáru. Mechanicky schová zapečetěnou obálku v zásuvce stolu a stůl zamkne*) Co se tak na mne díváte? Jak jinak jsem mohla zachránit vaše tajemství? A teď jsme si kvit! - Já mezi vás už nepatřím! A budu žít - vám navzdory - budu žít! (*V okamžiku, kdy se zřekla Mannonů, jako by se mezi ně vrátila. Ramena se jí narovnají a celá postava se začne pohybovat stroze, a vojensky, jako to Lavínie kdysi dělávala po otci. Strnule odejde z místnosti*)

DVANÁCTÝ OBRAZ

Před domem rodiny Mannonů. Pozdní odpoledne, tři dny nato. Přichází Seth - žalostným stínem hlasu, sentimentálně propěvuje.

SETH Ach Shenandoah, chci k tobě zpátky, daleká řeka má!

Ach Shenandoah, nesmím se vrátit, dál, dál, musím jít dál, za širou Missouri!

Ach Shenandoah, kde je má milá, daleká řeka má!

Zas mi tam rve ty kytky! Jako její matka - ještě horší. A to už jich má plný barák. Herdek! Jsem si myslel - po funusu toho nechá, ale kdepak! - To

prý musí být náramně divnej voják - říkají lidi - pucuje pistoli a odbouchne se. Jo, teď se jí teprve budou vyhýbat. Řekneš Mannon - a lidi hned napadne: smrt - a taková zčistajasna. Ale na Vínii jsou všichni krátký. Tam před nima nehne ani brvou. Čistokrevnej Mannon. (*Objeví se Lavínie. Uplynulé tři dny ji viditelně poznamenaly. Obležena v hlubokém smutku. Opět hranatá. Mluví zvláštní, prázdným hlasem. Velký svazek květin podává Sethovi*)

LAVÍNIE Rozděl to do všech pokojů. Chci mít květin plný dům. Ať je tu hezky a příjemně - čekám Petra. (*Usedne a vzdorovitě zírá do slunce*)

SETH Takhle jsi tu seděla už v pět ráno - viděl jsem tě. Že ty vůbec nespíš? Měla by sis trochu zdřímnout-

LAVÍNIE Ne. Čekám Petra.

SETH (*vyhrkne*) Vem si ho a rychle pryč!

LAVÍNIE Ano. Přesně tohle udělám. A zapomenu na ten dům - na všechno, co se v něm stalo.

SETH To je řeč, Vínie!

LAVÍNIE Ať jde k čertu! A přízraky s ním! Stanu se paní Nilesovou. (*Opře se a zavře oči*)

SETH Vínie - jde sem Hazel.

LAVÍNIE (*poplašeně*) Hazel? Co tu chce? (*Jako by chtěla utéct dovnitř, ale zůstane - hlas jí ztvdne*) Sethe, běž něco dělat!

SETH Jo. Rozumím. (*Pomalou odchází, zatímco vstupuje Hazel*) Dobrý odpoledne, Hazel.

HAZEL Sethe. (*Je ve smutku. Pobledlá, je vidět, že mnoho plakala, tváří se však odhodlaně*)

LAVÍNIE Co chceš? Mám spoustu práce.

HAZEL (*klidně*) Dlouho tě nezdržím - jenom ti něco řeknu. (*Náhle vybuchne*) To není pravda, že se Orin zabil nešťastnou náhodou. Já to vím! Orin se chtěl zabít!

LAVÍNIE Dej si pozor, co mluvíš! Petr byl u toho-

HAZEL Co je mi po tom, kdo tu byl!

LAVÍNIE To bych od tebe nečekala, že budeš obviňovat Orina-

HAZEL Já obviňuju tebe! Tys ho k tomu dohnala! Nemůžu to dokázat, ale vím, že se tu muselo stát něco strašného - a že jsi to všechno nějak zavini-la ty!

LAVÍNIE (*trhne sebou, ale ovládne strach, nasadí vyčítavý tón*) Co by si Orin pomyslel, kdyby tě tak slyšel?! V den jeho pohřbu si přijdeš a začneš mě napadat-

HAZEL Dobře. Už o tom neřeknu ani slovo. Ale něco určitě muselo být - proč Orin- (*Zhroutí se a začne plakat*)

LAVÍNIE (*skrže zaťaté zuby*) Nech toho!

HAZEL (*ovládne se - po pauze*) Promiň. Ale proto jsem nepřišla.

LAVÍNIE (*znepokojeně*) Tak proč?

HAZEL Kvůli Petrovi.

LAVÍNIE (*právě toho se bála, drsně*) Petra nech na pokoji! Nás oba nech na pokoji!

HAZEL Nenechám! Petra si nevezmeš - zničila bys mu život! (*Prosebně*) Nesmíš to udělat. Nikdy s tebou nebude šťastný-. Jen ho zatáhneš do těch hrozných - já nevím, co to je-

LAVÍNIE Neexistuje nic »hrozného«! A Petra mám ráda!

HAZEL Včera večer se kvůli tobě pohádal s maminkou. Nikdy nic takového neudělal. To ty jsi ho změnila! Sebral se a šel spát do hotelu. Řekl, že s maminkou ani se mnou už víckrát nepromluví!- (*Zoufale*) Nesmíš to udělat! Anebo chceš, aby skončil jako Orin? Chceš riskovat, že objeví pravdu?

LAVÍNIE (*zuřivě*) Jakou pravdu, prosím tě? Není co objevovat!

HAZEL To já nevím. To víš ty! Sebe se ptej a svého svědomí-. Před Bohem se ptej-

LAVÍNIE (*na pokraji zhroutení*) Beze všeho! Před Bohem - a před čím chceš!- (*Vztek vybuchne naplno*) Dej mi pokoj! A jdi pryč! Nebo!- Nebo vezmu Orinovu pistoli a zabiju tě! (*Vztek se prudce vybije, Lavínie se ochabě posadí, je roztrásená a vyčerpaná*) }

HAZEL (*zdešeně ustupuje*) Víníe, co se to stalo? Co se to s tebou stalo?

LAVÍNIE Jdi pryč!

HAZEL Víníe! (*Lavínie zavře oči. Hazel na ni upřeně hledí. Po pauze - chvějícím se hlasem*) Dobře. Já jdu. Musím ti věřit. Nic jiného mi nezbyvá.- Aspoň dej Petrovi přecítit, co je v tě obálce - to bys opravdu měla! Orin chtěl, abych to Petrovi odevzdala před svatbou. A já už mu o tom řekla.

LAVÍNIE (*aniž otevře oči - cize, jakoby k sobě*) Mrtví! Proč mrtví nemůžou umřít?

HAZEL (*poděšeně zírá, neví co počít - nejistě se rozhledne, když slyší někoho přicházet*) Petr. Zrovna sem jde. Půjdu zadem. Nechci, aby mě viděl.- (*Soucinně*) Víníe, já vím, že ti svědomí řekne, co máš dělat - a Bůh ti odpustí. (*Odejde*)

LAVÍNIE (*podívá se po ní a zavolá vzdorovitě*) Nikoho se neprosím, aby mi odpouštěl! Nikoho - ani Pánaboha! Já si odpustím sama.- (*Znovu zavře oči - trpce*) Jenom doufám, že pro hodný lidi je taky někde peklo. (*Přichází Petr. Vypadá utrápeně. Jakmile spatří Lavínii, vzhopí se a snaží se působit veselým dojmem*)

PETR Ahoj, Víníe. Spala jsi vůbec?-. (*S neohrabanou něhou ji pohladí*) Už

je to za námi. A bude zase dobře, uvidíš. Co nejdřív se vezmeme!

LAVÍNIE Budeš mě mít rád? Postaráš se, abych zapomněla?

PETR Že se ptáš! Hlavně musíš vypadnout z toho zatraceného domu! Už mě taky začíná strašit-

LAVÍNIE Ano. Tady není místo pro lásku. Odjedeme.

PETR Co nejdál odtud. Nenávídím tohle pitomý město! Všichni mi lezou krkem!

LAVÍNIE Takhle jsem tě ještě mluvit neslyšela - tak našťavaně!

PETR Nevím, koho by takové věci nenašťovaly!

LAVÍNIE Ty ses doma pohádal - kvůli mně. Je to tak, že?

PETR Jak to víš?

LAVÍNIE Tvоя sestra tu byla před chvílí. Nechce, abychom se vzali.

PETR (*vztekle*) Co jí je do toho?-. Vykášli se na to! Najednou jim něco vlezlo do hlavy-

LAVÍNIE Petře! Tebe něco trápí. Vidím ti to na očích. To kvůli mně? Vrtá ti hlavou, co vlastně Orin napsal?

PETR Ne! Orin přece nebyl normální- Co je mi po tom, co!-

LAVÍNIE Nebudeš mě nikdy podezírat? Nikdy z ničeho - můžeš přísahat?

PETR Co si o mně myslíš?

LAVÍNIE Budeme šťastni, vid'. A nikomu nedovolíš, aby vstoupil mezi nás dva. Nedovolíš to - že ne?

PETR Ne! Jasně, že ne!

LAVÍNIE (*čím dál zoufaleji*) Chci se vdát hned, Petře! Mám strach! Vzal by sis mě teď - ještě dnes večer? Za minutku se převléknu. Do těch zelených šatů, co se ti tak líbí. Vezmi si mě ještě dnes, Petře! Bojím se čekat!

PETR (*zmaten, trochu šokován*) Ale - to přece nemyslíš vážně! To nejde! Jak by to vypadalo! - v den, kdy jsme Orina - už kvůli němu, nemůžeme! (*Podezření se prosadilo*) Já nevím, proč se bojíš čekat. Hrozí nám snad něco? Něco se má stát? Anebo v té Orinově obálce - jsou tam nějaké věci, které by nám mohly bránit?-

LAVÍNIE (*divoký, zmučený smích*) Mrtví se derou mezi nás!

PETR (*zneklidněn, čím dál podezíravěji*) O čem to mluvíš, Víníe? Nakonec si budu myslet, že opravdu něco-

LAVÍNIE (*zoufale*) Ne - nic! (*Najednou ho prudce obejmě*) Nemysli na to! Ted' ještě ne! - Chci být šťastná - aspoň chvíli - s těm mrtvým na vztek. Zasloužím si to! Zaplatila jsem dost- (*Je stále zoufalejší - s divokou chtivostí*) Petře! Proč máme čekat na svatbu? Ted', ted' - to chci - hned! (*Zoufale a vášnivě ho líbá*) Lubej mě! Stiskni mě! Chtěj mě! Chtěj mě tak, že bys byl schopen zabít - abys mě dostal! Já jsem to udělala, udělala - pro tebe! Pojď, odnes mě do toho domu, mezi ty mrtvé, a tam si mě vezmi. Před

nimi se budeme milovat, až je všechny odtamtud vyženeme! Budou se stydět a utíkat pryč a konečně umřou! (*S krajním zoufalstvím*) Chtěj mě! Vem si mě, Adame! (*Lekne se a okamžitě se vzpomene - zmateně a nesmyslně se začne smát*)

LAVÍNIE Adame?! Proč jsem ti řekla Adame? Nikdy jsem to jméno neslyšela - jenom v bibli! (*Najednou je beznadějně a definitivně na konci*) Mrtví se vetřou vzdychky mezi nás. Konec - všechno je marné.

PETR (*se domnívá, že je Lavínie hysterická, ale její vášnivý výbuch jím přesto otrěse a odradí ho*) Vínie! Co to blábolíš! Vždyť ty vůbec nevíš, co mluvíš. To přece - nejsi ty!

LAVÍNIE (*vyhasle*) Nemůžu si tě vzít. Petře. Jdi domů. Udobří se s minkou a s Hazel. A najdi si jinou. Já nesmím milovat. Mrtví jsou silní, příliš silní!

PETR (*zmatený*) Vínie! Přece nemůžeš! Ty blázníš! Co se to s tebou stalo? - Je to v tom - co napsal Orin? Co vlastně napsal? Mám snad právo to vědět, ne? Pořád tak divně mluvil o tom - co jsi dělala na ostrovech!

LAVÍNIE (*chopí se jeho slov jako východiska - s předstíranou vulgárností*) Prosím. Když to musíš vědět - nebudu lhát. Orin mě podezíral, že jsem byla s tím domorodcem. A měl pravdu!

PETR Tomu já nevěřím! Přece bys nemohla-

LAVÍNIE (*řezavě*) Proč ne? Chtěla jsem, aby mě ten ostrovan naučil, jak se miluje. A on mě to naučil, slyšíš? Naučil! Byla jsem jeho! Jeho milénka!

PETR (*jako by ho udeřila do obličeje, zlomený*) Hazel měla pravdu. Jsi zlá, zlá! Odporná, zkažená... děvka! Bože! Není divu, že se Orin zabil- (*Prchá pryč. Lavínie se za ním dívá - pak se chce za ní rozběhnout a zoufale, ale docela slabě vykřikne*)

LAVÍNIE Petře! Není to pravda! Nikdy jsem-! (*Zastaví se a strne*) Sbohem, Petře.

(*Vstoupí Seth. Dělá, jako by něco hledal, a přitom si prozpěvuje svou písničku, aby upoutal na sebe pozornost*)

SETH Ach Shenandoah, nesmím se vrátit, dál, dál, musím jít dál-

LAVÍNIE (*aniž na něho pohlédne, chmurně a křivě se usmívajíc*) Já nemusím dál, Sethe - teď už ne. Já musím zůstat tady - u mrtvých Mannonů. (*Suše se zasměje a obrátí se k domu*)

SETH Nechoď tam, Vínie.

LAVÍNIE Neboj se. Neudělám to tak jako matka a Orin. Utíkala bych trestu. Já jsem poslední z Mannonů. Nezbyl už vůbec nikdo, kdo by mě potrestal. Musím to udělat sama. Žít v domě bez nikoho, jenom s mrtvými - to je horší trest než smrt nebo vězení. Z toho domu už nikdy nevyjdu a ni-

koho k sobě nepustím. Zůstanu sama s přízraky, budu střežit jejich tajemství, a nechám je, ať si mě štvou a štvou, dokud nezlomím kletbu - pak poslední z Mannonů bude smět umřít. Oni se určitě postarají, abych žila dlouho.

SETH Hm. A neslyšel jsem ani slovo z toho, cos tu povídala. - Někde jsem tu musel nechat nůžky.

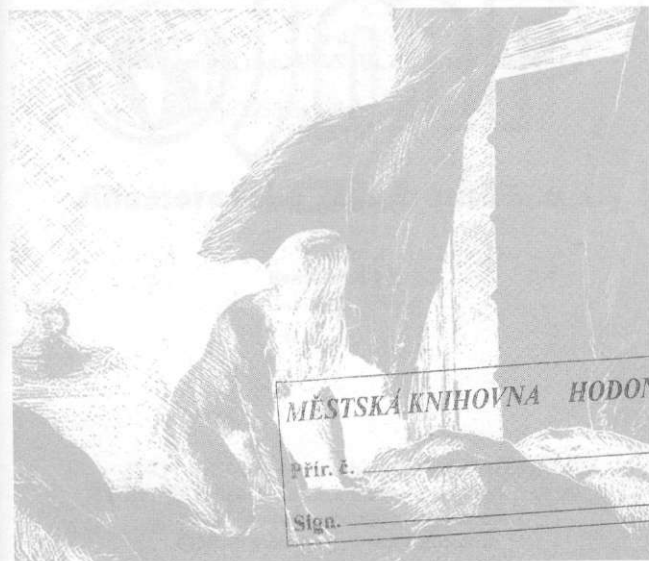
LAVÍNIE (*ostrře*) Ted se seber, zavři okenice, a pořádně je zatluč.

SETH Hm.

LAVÍNIE A vyhod' všechny květiny.

SETH Hm.

(*Lavínie udělá několik kroků a zůstane stát. Strnulá, nehybné oči upřeny proti slunci. Seth vyhazuje kytky a přibouchne okenici. Lavínie se jako na signál otočí, zajde do domu a zavře za sebou. Je slyšet tlučení kladiva do hřebů*)

MĚSTSKÁ KNIHOVNA HODONÍN

Přir. č. _____

Sign. _____

FINIS CORONAT OPUS